Бани одам аъзои якдигаранд!

آواز تاجیک

Овози тоҷик

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

5 майи соли 2021. Чоршанбе

№ 36 (14737)

сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozi@list.ru

КОРҲОИ ОМОДАГӢ БА БОЗИҲОИ ОЛИМПӢ БАРРАСӢ ШУД

Президент Шавкат Мирзиёев 3 май бо тақдимот оид ба омодагӣ ба Бозиҳои тобистонаи олимпӣ ва паралимпӣ шинос шуд.

Барои омодагии варзишгарони мо ба ин мусобиқаи бонуфуз, ки дар Токиои Ҷопон баргузор мешавад, шароити васеъ фароҳам оварда шудааст. Бо иштироки мутахассисони баландихтисос садҳо тренингҳо ташкил карда шуданд. То имрӯз варзишгарони мо ба Бозиҳои тобистонаи олимпӣ 41 роҳхат ва ба Бозиҳои паралимпӣ 16 роҳхат гирифтанд.

Дар рафти муаррифӣ омодагӣ ба Бозиҳои олимпӣ ва паралимпӣ танқид карда, он ғайриқаноатбахш дониста шуд. Зарурати дастгирии варзишгарон ва дастаҳои онҳо барои зиёд кардани шумораи литсензияҳо бинобар натиҷаи мусобиқаҳои интихобӣ дар моҳҳои май-июл таъкид гардид. Дар бораи пурзӯр намудани хидматрасонӣ ба варзишгарон ва ҳавасмандгардонии ҳамаҷонибаи онҳо дастурҳо дода шуданд.

Вазифа гузошта шуд, ки фаъолияти федератсияҳо якҷоя бо менеҷерони ҷалбшуда такмил дода, барои ҳар як намуди варзиш оид ба беҳтар намудани омодагии ҷисмонӣ, тиббӣ ва равонии олимпиадаҳо барномаҳо таҳия карда шаванд.

ЎзА.

ТАҲКИМИ ИНСТИТУТҲОИ ДЕМОКРАТӢ ДАР ЎЗБЕКИСТОН ДАР МАРКАЗИ ДИҚҚАТИ ВАО НИДЕРЛАНДИЯ

АМСТЕРДАМ, 3 май. Дар сайти маҷаллаи «Diplomat Magazine»-и Нидерландия бахшида ба таҳкими институтҳои демократӣ дар Ўзбекистон мақолае нашр шуд.

Муаллифи мақола дотсенти Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ўзбекистон, доктори илмҳои фалсафа Тоҳир Ҳасанов бо истифода аз намунаи таҳлили муқоисавии рушди демократия дар кишварҳои ғарб бо тамоюлҳои рушди модели замонавии ҷомеаи шаҳрвандии Ўзбекистон шинос мекунад.

Қайд карда мешавад, ки дар тӯли солҳои истиқлолият дар мамлакати мо барои иштироки мардум дар идоракунии давлатӣ заминаи сиёсӣ ва ҳуқуқӣ фароҳам оварда шудааст. Дар муддати кӯтоҳ дар кишвар низоми «шаҳрванд-ҷомеа-давлат» барқарор гардид. Татбиқи амалии ҳуқуқи инсон, аз ҷумла иштирок дар корҳои ҷамъиятӣ, озодии эътиқод, гирдиҳамоӣ ва иттиҳодияҳо ба воқеияти сиёсӣ табдил меёбад. Равандҳои мавҷудаи бегонапарастӣ дар муносибатҳои байни шаҳрванд ва давлат барҳам дода шуда, масъулияти онҳо барои идоракунии ҳокимияти давлатӣ ва масъулияти давлат дар назди шаҳрвандон пайдо шуд.

Истиқлолият дар бораи моҳияти воқеии демократии идоракунии давлатӣ ва ҷамъиятӣ тасаввуроти равшан дод ва шаҳрвандон имконияти амалӣ намудани озодӣ, ҳуқуқи сиёсиашонро мустақиман ё ғайримустақим пайдо намуданд. Ин ҳуқуқ, пас аз он ки Ўзбекистон ба субъекти муносибатҳои байналмилалӣ табдил ёфт, ба шаҳрвандон имкон дод, ки тақдири худро дар амал муайян кунанд. Дар натиҷа демократия ба тамоюле асос ёфт, ки ҳукумат бояд ба мардум хидмат кунад.

Ўзбекистон барои озодии сухан, гирдиҳамоӣ ва шуури шаҳрвандони худ таҳқурсии нав гузошт. Ин заминаи демократиро барои он ки ҳар кас ҳуқуқи худро сарфи назар аз миллат, эътиқод, ҷинс ё мақоми иҷтимоӣ амалӣ карда тавонад, фароҳам овард. Ин амалан фаъолияти озоди ҳар як шаҳрванди маскуни ҷумҳуриро дар ҳаёти сиёсӣ ва иҷтимоии кишвар таъмин менамояд.

Тавассути интихобот шаҳрвандон дар ташкили мақомоти ҳукумат ширкат мекунанд ва бо ин аз ҳуқуқи конститутсионии худ барои идоракунӣ истифода мебаранд. Дар ин замина, қайд карда мешавад, ки қонунгузории интихобот бо назардошти таҷрибаи мамлакатҳои пешқадами демократӣ такмил дода шудааст.

Дар натиҷаи ислоҳоти дар кишвар гузарондашуда, раванди иштироки шаҳрвандон дар идоракунии давлатӣ бо мундариҷаи нав ғанӣ гардонда мешавад. Агар дар соли 1991 дар кишвар 95 созмони ғайридавлатӣ сабти ном шуда бошад, имрӯз шумораи онҳо аз 9200 гузаштааст.

Таъкид мешавад, ки ислоҳоти ба ташаккулёбии низоми бисёрҳизбӣ дар Ўзбекистон нигарондашуда дар муайян кардани принсипҳоиояндаи демократӣ дар ҷомеа нақши муҳим бозиданд. Рушди тадриҷии низоми бисёрҳизбӣ дар Ўзбекистон аз он шаҳодат медиҳад, ки дар тӯли солҳои истиқлолият заминаи ҳуқуқии интихоботи демократӣ фароҳам оварда шудааст ва қонунҳо дар бораи интихобот амалӣ шуда истодаанд. Ҳамзамон, маъракаҳои интихоботӣ ба болоравии маданияти сиёсӣ ва ҳуқуқии шаҳрвандон ва инчунин фазои сиёсии ҳизбҳои сиёсӣ таъсири назаррас расонданд.

Дар мақола ба чунин як ниҳоди ҷомеаи шаҳрвандӣ, мисли маҳалла, диққати махсус дода мешавад. Имрӯз онҳо масъалаҳои маҳаллиро, ки бо Конститутсия ва қонунҳои Ўзбекистон кафолат дода шудаанд, бо дарназардошти манфиатҳои худ, хусусиятҳои таърихии рушд, инчунин арзишҳои милливу маънавӣ, урфу одатҳои маҳаллӣ, дастгирии иҷтимоӣ, рушди соҳибкории хусусӣ дар маҳаллаҳо, аз ҷумла тиҷорати оилавӣ, ҳунармандӣ, риояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии субъектҳои соҳибкорӣ дар минтақаҳо ва назорати давлатии сифати хидматрасонии коммуналӣ аз ҷониби хоҷагиҳои манзилию коммуналӣ, иҷрои вазифаҳои истифоданашуда ҳал мекунанд.

Муаллиф инчунин дар бораи дастгирии ҳуқуқӣ, иҷтимоӣ-сиёсӣ ва иқтисодии фаъолияти расонаҳои мустақил менависад ва ҷомеа имконнопазирии бунёди ҷомеаи демократӣ ва таъмини озодӣ ва ҳуқуқи инсонро бидуни рушди васоити ахбори омма дарк кардааст.

«Ҷумҳурии Ўзбекистон ислоҳоти пайгиронаеро ба амал татбиқ менамояд, ки ба бунёди давлати демократии ҳуқуқбунёд ва асосҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ равона карда шудааст», – хулоса мекунад коршинос. — Ин ислоҳот тамоми ҷанбаҳои ҳаёти давлатӣ ва ҷомеаро фаро гирифта, дар соҳаи сохтмон ва идоракунии давлатӣ, таъмини ҳокимияти халқ, таҳкими тамоюлҳои демократӣ дар фаъолияти мақомоти давлатӣ муваффақиятҳо оварданд».

АИ «Дунё».

Парлумони Аврупо:

ГУРӮҲИ ДӮСТИИ «ИТТИҲОДИ АВРУПО – ЎЗБЕКИСТОН» ТАЪСИС ЁФТ

29 апрели соли 2021 дар шакли конфронси видеоӣ инаугуратсияи Гурӯҳи дӯстии «Иттиҳоди Аврупо – Ўзбекистон», ки дар Парлумони Аврупо таъсис ёфтааст, баргузор шуд.

Дар чорабинӣ депутатҳои Парлумони Аврупо Ришард Чарнетски, Фулвио Мартушелло, Адриан Васкес Ласар ва дигарон, муовини директори иҷрогари Хидмати аврупоии амалиёти хориҷӣ Люк Девин, намояндагони доираҳои экспертиву таҳлилӣ ва соҳибкории Аврупо, ҳамчунин вакилони расонаҳои ахбори оммавӣ иштирок карданд.

Аз ҷониби Ўзбекистон муовини аввали раиси Сенати Олий Маҷлис Содиқ Сафоев, муовини аввали раиси Палатаи қонунгузории Олий Маҷлис Акмал Саидов ва раиси Кумитаи оид ба муносибатҳои байнимиллӣ ва робитаҳои дӯстона бо кишварҳои хориҷии назди Девони Вазирони Ҷумҳурии Ўзбекистон Рустамбек Қурбонов иштирок карданд ва суханронӣ намуданд, ҳамчунин тамоми аъзои гурӯҳ бинобар ҳамкории парлумони Ўзбекистон бо Парлумони Аврупо ширкат ҷустанд.

Муовини аввали раиси Сенати Олий Маҷлис Содиқ Сафоев таъкид сохт, ки таъсис ёфтани Гурӯҳи дӯстии «Иттиҳоди Аврупо – Ўзбекистон» дар муносибатҳои ўзбекистониву аврупоӣ ҳодисаи таърихӣ ба шумор меравад ва сохтори мазкур, ки дар Парлумони Аврупо бори аввал таъсис меёбад, «пул»-и байни ду ҷониб хоҳад шуд.

Нотиқон рушди ҳамкориҳои байни Иттиҳоди Аврупо ва Ўзбекистонро қайд намуда, таъкид сохтанд, ки ташкил гардидани Гурӯҳи дӯстии «Иттиҳоди Аврупо – Ўзбекистон» дар парлумони Аврупо ба рушди муносибатҳои тарафайн, ба роҳ монда шудани мулоқоти дараҷаи олии байни намояндагони доираҳои сиёсиву соҳибкорӣ, ҳамчунин ҷомеаи шаҳрвандӣ хидмат хоҳад кард.

Ришард Чарнетски (Полша), Фулвио Мартушелло (Италия), Адриан Васкес Ласар (Испания), Атиҷа Алиева-Вели (Булғория), Тиерри Мариана (Фаронса), Татяна Жданока (Латвия), Иулиу Винклер (Руминия) ва Никлас Нинас (Олмон) муассисони Гурӯҳи мазкур гардиданд.

Депутати Аврупо Ришард Чарнетски раиси Гурӯҳ интихоб шуд, котиби генералӣ – мушовири сиёсии ӯ Ипек Текдемир таъин гардид.

Депутати Парлумони Аврупо Ришард Чарнетски ба ислоҳоте, ки дар кишвари мо татбиқ мегарданд, баҳои баланд дода, таъкид намуд, ки таъсис ёфтани Гурӯҳи дӯстии «Иттиҳоди Аврупо – Ўзбекистон» дар муносибатҳои байни Иттиҳоди Аврупо ва Ўзбекистон давраи муҳим ба шумор меравад.

Ҷониби Аврупо қайд намуд, ки Ўзбекистон барои ҳамкории беш аз пеш қарини байналхалқӣ кушода мебошад, барои сармояҳо ва рушди иқтисодӣ шароит фароҳам оварда шудаанд. Аз ҷумла, рағбати рӯзафзуни сармоягузорони Аврупо ба давлати мо мушоҳида мегардад. Дар мамлакат барои он ки дар соҳати шӯравии собиқ ба яке аз иқтисодиёти пурқувват табдил ёбад, тамоми имкониятҳо мавҷуданд.

Таъкид шуд, ки Кумитаи ҳамкории парлумонии «Ўзбекистон – Иттиҳоди Аврупо» ба нақшаҳои муштарак бо гурӯҳи навтаъсиси дӯстӣ ҳамеша омодааст ва дар ин самт меҳоҳад ҳамкорӣ кунад.

Мақоми кишвари бенефисиари низоми «GSP+» дарёфтани Ўзбекистон эътироф гардидани ислоҳотест, ки дар ҷумҳурӣ, аз ҷумла барои беҳтар шудани иқлими корчалонӣ татбиқ мегарданд.

Хидмати матбуоти Сенати Олий Маҷлиси Ҷумҳурии Ўзбекистон.

Тоҷибой ИКРОМОВ,
ҷонишини сармуҳаррири «Овози тоҷик»

ТОҶИКОН ДАР ОИНАИ ТАЪРИХ

АЗ ОРИЁН ТО СОМОНИЁН ба ўзбекӣ низ чоп шуд

Чунин ном дорад китоби Пешвои миллати тоҷик, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, ки ба забони ўзбекӣ («Тожиклар тарих кўзгусида. Орийлардан Сомонийларгача») тарҷума шуда, аз тариқи нашриёти «Тафаккур» дар Тошканд интишор ёфт.

Китоби мазкур аз чор қисм иборат буда, дар он таърихи қадим ва муосири халқи тоҷик чун як риштаи ногусастании пайвандгари даврҳо аз лиҳози сиёсӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангиву адабӣ бо истифода қариб аз сесад манбаи илмиву таърихӣ ва асноди мўътамад ба қалам дода шудааст. Он, ки бештар аз панҷсад саҳифаро дарбар гирифтааст, таърихи тамаддунҳои даврони Зардушту Суғд, Бохтару Ҳахоманиширо фаро мегирад.

– Асар дар баробари инъикоси таърихи бошаъну шукўҳи халқи тоҷик оинаи таърихи мардумони муқими минтақа низ мебошад, ки тўли асрҳои зиёд дар як ҳавзаи фарҳангӣ ва сиёсиву иҷтимоӣ ба сар бурдаанд, – гуфт дар маросими рўнамоии китоб дар Донишгоҳи иқтисодиёти ҷаҳон ва дипломатияи Тошканд сафири томулихтиёри Тоҷикистон дар Ўзбекистон Содиқ Имомӣ. – Азбаски асар дар охирҳои солҳои 90-уми асри гузашта таълиф гаштааст, муаллиф дар оинаи афкори давраи навини таърихи халқи тоҷик – замони соҳибистиқлолии Тоҷикистон ибрози назар менамояд. Ва табиист, ки таҳаввулоти таърихи пурмашаққати мардумамон дар солҳои пас аз касби истиқлолият низ ба қалам гирифта шудааст.

(Давомаш дар саҳ.2).

ПЕШГИРӢ АЗ САВДОИ ОДАМ

Пеш аз ҳама мову шумо бояд донем, ки савдои одам чист ва он ба ҷомиаи имрўза, алалхусус ба наврасону ҷавонон чӣ зарару зиёне дорад.

Бояд гуфт, ки савдои одам инсон, шаъну шараф, қадру қимати ӯ ва ҳаёти осоиштаи мардумро поймол мекунад ва як навъи ҷинояти трансмиллӣ аст. Ташвишовартар он аст, ки ба ин гирдоб асосан ҷавонон ва занону духтарон меафтанд.

Маълум аст, ки одамон бо қадру қимати худ ва баробарҳуқуқ таваллуд меёбанд. Ин қоида соли 1948 дар Декларатсияи умумиҷаҳонии ҳуқуқи инсон, инчунин дигар ҳуҷҷатҳои ҳуқуқии умумиҷаҳонӣ ва умумибашарӣ, қонунгузории миллӣ сабт шудааст.

Савдои одам инсонро итоаткор ва бекадр мекунад. Дар паси ин фаъолияти ҷиноӣ меҳнати маҷбурӣ, ғуломӣ, донори маҷбурӣ, манфиатбардорӣ ва фоҳишабозӣ барин иллатҳои зишту аз доираи инсонгарӣ берун муҷассам шудаанд. Ниҳоят, ин амали риёкорона барои ҷинояткорон чун манбаи даромад хидмат мекунад. Бино бар баҳои экспертҳои байналхалқӣ дар дунё даромади солона аз савдои одам ба чандин миллиард доллари амрикоӣ баробар будааст. Мутаассифона, ҳоло касоне, ки мубталои ин иллат шудаанд, кам нестанд.

Воқеан, онҳое, ки ба савдои одам машғуланд, бо мақсади пинҳон кардани «кирдукорашон» ҳаракат менамоянд қурбониёни ин амали зиштро, ба қадри имкон аз эътибор соқит намоянд. Аз ҷониби дигар бо мақсади манфиатҳои ғаразноки худ ҳуҷҷатҳои шахсии эшон аз қабили паспорт, карточкаи муҳоҷират ва ғайраро ғайриқонунӣ соҳибӣ карда, барои муроҷиаташон ба ваколатхонаҳои дахлдори ҳамон давлат монеъгӣ мекунанд.

Аз ин рӯ, алҳол дар аксар давлатҳои дунё ба масъалаи мубориза бар зидди савдои одам эътибори ҷиддӣ дода, ба ин тадбир идораҳои давлатӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, муассисаҳои таълимӣ ва воситаҳои ахбори умум васеъ ҷалб карда мешаванд.

Аз рўйи маълумот ва таҳлилҳо аён мегардад, ки шаҳрвандони ба фоҳишабозӣ машғул асосан дар Аморати Муттаҳидаи Араб, Қазоқистон, Русия, Таиланд, Туркия, Ҳиндустон, Исроил, Малайзия ва кишварҳои дигари дунё ба чашм мерасанд.

Ин ҷо суоле ба миён меояд. Дар ҷумҳурии мо барои пеши роҳи савдои одамро гирифтан чӣ гуна корҳо ба сомон расонида мешаванд, баҳри ҷонноктар сохтани ин фаъолият чӣ тадбирҳои судбахш амалӣ мегарданд?

Ногуфта намонад, ки алъон бо ташаббуси хайрхоҳонаи сарвари давлат баробари ба мардум, одамони оддӣ шароити хубу мусоиди ҳаёт муҳайё намудан, ҳимоя кардани озодӣ ва ҳуқуқи онҳо барин мақсадҳои наҷиб низ амалӣ мешаванд, ки инро мо дар ҳаёти ҳаррўза мушоҳида менамоем. Яъне, баҳри гирифтани пеши роҳи ҷинояти ба савдои одам вобаста ва мубориза бар зидди он корҳои муайян ба сомон мерасанд. Корҳои тарғиботию ташвиқотие, ки то имрўз дар миёни ҷавонон бурда мешаванд, «мизи мудаввар», корҳои фаҳмондадиҳӣ, ки байни мардум амалӣ мешаванд, албатта, натиҷа медиҳанд. Ин ҳама дар навбати худ ба гирифтани пеши роҳи савдои одам хидмат хоҳад кард.

Тошмурод ЎРИНОВ,
майори шуъбаи нақлиёти истгоҳи роҳи оҳани Сариосиё.
Бекзод АРЗИЕВ,
лейтенант,
инспектори ҳамин шуъба.

Аз ҳаёти деҳшуро

МАҲАЛЛА – ТАКЯГОҲИ ҶАМЪИЯТ

Солҳои охир доир ба таъмини шуғли занон, таълими касбӣ ва рушди соҳибкорӣ дар байни онҳо як қатор фармону қарорҳои роҳбари давлат ба тасвиб расиданд. Низоми нави кор бо оилаҳои эҳтиёҷманд, занон ва ҷавонон ҷорӣ карда шуд. Ба роҳ мондани «Дафтари оҳанин», «Дафтари занон» ва «Дафтари ҷавонон» боз як эътибори муҳим дар ин самт мебошад.

Имрўзҳо дар маҳаллаҳои ноҳияи Пешкўи вилояти Бухоро низ баҳри беҳбудии ҳаёти мардум корҳои ободонӣ, таъмири хонаву ҷой, бо шуғл фаро гирифтани аҳолии бекор, занону духтарон ва ҷавонон дар амал иҷро мешаванд. Мутасаддиён хона ба хона гашта занону духтарони ба ҳимояи иҷтимоӣ муҳтоҷ, танҳо, ногиро ва серфарзандро муайян намуда, онҳоро ба рўйхати «Дафтари занон» ва «Дафтари ҷавонон» дохил мекунанд. Ба занону духтароне, ки шароити соҳибкорӣ доранд, барои гирифтани вомҳои имтиёзнок кўмак мерасонанд.

Ба қарибӣ ба шаш нафар сокини маҳаллаамон дар асоси субсид гармхона ташкил намудем, ба панҷ нафар занон барои парвариши ҷўҷа ва мурғ шароит муҳайё намудем.

Бо ташаббуси раиси маҳалла Раҷаб Мавлонов, фаъолони маҳалла Ҳоҷиқурбон Шукруллоев, Райҳон Бозорова, Низом Бозоров ва дигарон бо ҷавонон оиди оиладорӣ, муносибати зану шавҳар, тарбияи фарзанд, ҳурмати калонсолон, ихчам гузарондани тўю маъракаҳо суҳбатҳо мегузаронем. Баъзе ҷавонони мо оиладориро саҳл дониста, кўтоҳандешӣ, бесабрӣ зоҳир менамоянд. Агар дар оила муҳити маънавию маърифатӣ пойдор бошад, ба чунин камбудиҳо роҳ дода намешавад. Барои ин бояд фарзандонро ба китобхонӣ, ба мактаб, азхуд намудани дарс ҷиддитар ҷалб намуд.

Яке аз мушкилоти сокинони маҳаллаи мо, ки тоҷиконанд, ташкил намудани синфҳои тоҷикӣ мебошад. Бо раис хона ба хона гашта доир ба масъалаи кушодани синфи тоҷикӣ ҳаракат мекунем, ки ин аввало ба падару модарон вобаста аст.

Падару модари ман инсонҳои батамкин, маърифатпарвар буданд. Модарам Робия Гадоева дар маҳаллаамон якумин зани тракторчӣ буд. Дар корҳои хоҷагӣ, шудгори замин, даравидани ғаллаю хошок, ғунучини пахта ва дигар корҳо фаъол буд. Падарам Сафар Гадоев солҳои тўлонӣ бригадир буданд. Бародарам Дониёр Гадоев, хоҳарам Раҳима Гадоева ва ман дастпарварони факултети филологияи тоҷики донишгоҳ ва донишкадаи омўзгории Самарқанд мебошем. Солҳои тўлонӣ ба насли наврас аз фанни забон ва адабиёти тоҷик дарс додем. Аз соли 1990 то ҳол дар мактаби миёнаи рақами 8-и деҳаи Шавгон омўзгор ҳастам. Аз моҳи апрели соли 2018 ба вазифаи мутахассис доир ба занон ва духтарони ҷамоати шаҳрвандони «Шавгон» интихоб намуданд. Ба ҷавонон оиди тарзи дурусти ҳаёт, оиладорӣ, сабр, қаноат, шукр ва дигар фазилатҳои нек беш аз пеш бояд корҳои маънавию маърифатиро тарғиб намоем.

Ҳанифа ГАДОЕВА,
муаллимаи мактаби миёнаи рақами 8-уми ноҳияи Пешкўи вилояти Бухоро.

«ОЛТИН ҚАЛАМ» – ИМКОНИЯТИ ВАСЕЪ БАРОИ ҶУСТУҶЎҲОИ ЭҶОДӢ

Ҳар кадом корманди эҷодӣ фаъолияти худро таҳлил мекунад, саъй менамояд, ки онро мувофиқи равандҳои воқеият ва адолат бисанҷад. Ба ин маънӣ Озмуни байналхалқӣ барои Ҷоизаи миллии «Олтин қалам» («Қалами тиллоӣ») бо он аҳамиятнок мебошад, ки даъват мекунад бори дигар ба эҷодиёти худ назар дўзем, онро ҷамъбаст кунем, ҳамчунин он барои ҷустуҷўҳои нави эҷодӣ рўҳбаланд менамояд.

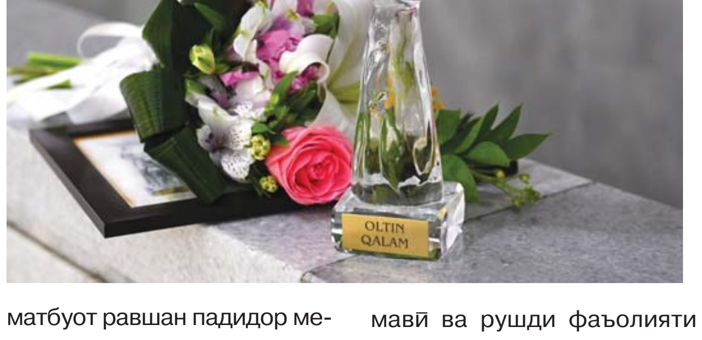

Муовини раиси Иттиҳоди эҷодии журналистони Ўзбекистон Х.Салимов таъкид кард, ки ислоҳоти васеъмиқёси дар кишварамон татбиқшудаистода, тағйироти васеъмиқёс дар журналистикаи миллӣ низ равшан инъикос меёбанд.

Ҳуҷҷатҳои қонунгузорие, ки бо ташаббуси роҳбари давлати мо қабул мешаванд, дар соҳаи ахбори оммавӣ имкониятҳои васеъро боз мекунанд. Солҳои охир баҳри рушди ҷабҳаи матбуоти миллӣ низ корҳои зиёде иҷро шуданд. Ташаббусҳои неке, ки ба рушди журналистика нигаронида шудаанд, фаъолона ба ҳаёт татбиқ мегарданд. Озодии сухан ва матбуот дар расонаҳои ахбори оммавии чопӣ, шабакаҳои иҷтимоӣ, нашрияҳои интернетӣ, дар тамоми соҳаҳои матбуот равшан падидор мегарданд.

Ҳоли ҳозир эҳсоси масъулиятшиносӣ рўзмарра мегардад. Мувофиқи қарори Президенти мамлакат «Дар бораи чораҳои минбаъда бобати таъмин сохтани мустақилии расонаҳои ахбори оммавӣ ва рушди фаъолияти хидматҳои матбуотии мақомот ва ташкилотҳои давлатӣ» низоми нави соҳаи матбуот ташаккул ёфт.

(Давомаш дар саҳ.2).

ТОҶИКОН ДАР ОИНАИ ТАЪРИХ

(Аввалаш дар саҳ.1).

Муаллиф Эмомалӣ Раҳмон, ки худ ба ҳайси роҳбари ҷумҳурӣ дар он солҳои доғу даргир дар меҳвари ҷараёни сулҳоварӣ ва пойдорсозии давлати ҷавони Тоҷикистон қарор дошт, наметавонист он замони ҳассос ва сарнавиштсози миллатро чун шоҳид ва воҳиди онҳо аз доираи ибрози назар берун гузорад. То ин ки дар ҷумҳурӣ ба даргирии дохилӣ ва парокандагӣ хотима гузошта шавад, то охири солҳои 90-ум чандин марҳилаи мулоқот бо мухолифини сиёсӣ дар шаҳру мамлакатҳои гуногун анҷом дода шудаанд. Ва оқибат пас аз гуфтугӯҳои солҳои зиёд ҷонибҳо ба тааҳҳуд расиданд, ки сулҳу ваҳдатро дар кишвар барқарор созанд, ки дар натиҷа ин воқеаи таърихӣ Рӯзи ваҳдати миллӣ номгузорӣ гардид.

Дар китоб маҳз ҳамин даврони нави таърихи халқ чун сабақи таърих ва таҷрибаи талхи парокандагиву бесуботии сиёсиву иҷтимоӣ ва хештаншиносӣ қаламдод мегардад.

Ҳоло пас аз забонҳои русиву қазоқӣ, англисиву арабӣ ба забони ӯзбекӣ ҳам нашр гардидани чунин асар, ба таъбири доктори улуми сиёсатшиносӣ, профессор Нарзулло Ҷӯраев, ҷашни ҳарду халқ аст.

– Мардуми тоҷик аз халқҳои тамаддунсози ҷаҳон ба шумор меравад, ки дар таърихи башарият нақши муҳими маданӣ дорад. Ва аз ин нақши тамаддунсоз тамоми халқҳои минтақа низ баҳраманд шудаанд, – гуфт ӯ дар маросими рӯнамоии китоби мавриди назар. – Эмомалӣ Раҳмонро мо чун эҷодкори сулҳу субот дар минтақа низ мешиносем, ки дар тӯли солҳои роҳбарии худ то чӣ андоза барои пойдории на танҳо Тоҷикистон, балки барои суботи минтақа ҳам саҳмгузор аст. Фикр мекунам, ки ӯ чун муаллифи ин асари гаронбаҳо низ аз ин дарича нигоҳ карда, барои шинохти фалсафӣ ва таъриху маданияти минтақа аҳамияти хоса додааст. Аз ин боис он дар ҷараёни муосири таърихӣ аҳамияти муҳим касб менамояд идома медиҳад сиёсатшинос.

Пӯшида нест, ки ҳаёти халқи тоҷик дар масири таърих на ҳамеша ҳамвору осуда ва равон будааст. Чун далели тахайюлӣ муаллиф дар қисми якуми асар ин шеъри Шоири халқии Тоҷикистон, барандаи Ҷоизаи давлатии Иттиҳоди Шӯравӣ Мӯъмин Қаноатро истифода мекунад, ки дар қолабу андозаи бадеӣ шарҳи ҳол менамояд: ...Қонуни аввалро навишт дар исмати зояндахок, Шаҳри наве бунёд кард, боғи наве обод кард...

– Ҳанӯз сеним ҳазор сол пеш дар минтақа баҳам омадани тамаддунҳои маҳаллӣ воқеият аст. Ҳамон дар асоси хати суғдӣ ба вуҷуд омадани фарҳанги хаттии уйғур ба ин далел аст. Ва табиист, ки имрӯз ин маданиятҳоро аз ҳам гусаста намешавад, – мегӯяд доктори улуми таърих, профессор Мирсодиқ Исҳоқов. – Ҳамин тариқ омезиши фарҳанг ва арзишҳои ориёӣ ё эронӣ бо туркӣ таърихи тӯлонӣ дорад ва аз ин сабаб чанд рӯзи охир, ки ин китоб бо ман аст, онро аз даст гузошта наметавонам. Ман дар шаҳри Тошканд таваллуд ёфтаам. Ёдам ҳаст, ки дар бачагии ман падарону амакҳоямон байни ҳам ба тоҷикӣ суҳбат мекарданд. Аз ин боис таъсири мутақобилаи фарҳангҳоро ман дар ҳаёти шахсии худ дидаам ва медонам...

Таълифи чунин як асари муҳим, ки дар муносибати мутақобилаи ҷонибҳои Ӯзбекистон ва Тоҷикистон воқеаи пураҳамияти сиёсиву фарҳангиву илмӣ ба шумор меравад, дар даврони бархурди тозаи Ӯзбекистони навин бо ҷомеаи ҷаҳон ва хусусан ҳамсоягон падидаи нек аст ва ин тамоил бо далели иродаи қатъии роҳбари Ӯзбекистон Шавкат Мирзиёев бебозгашт ва муттасил хоҳад буд.

Дар зимн сафир Содиқ Имомӣ низ, ки маъмурияташ дар Ӯзбекистон ба поён мерасаду ба ин муносибат ва саҳмаш дар боло бурдани муносибати ҳасанаи ду ҷумҳурӣ дар тамоми ҷанбаҳо ва нақши шахсиаш дар он ӯро Шавкат Мирзиёев бо Ифтихорномаи Ҷумҳурии Ӯзбекистон тақдир намуд, илова кард, ки хусусан дар арафаи ташрифи баландпояи мақомоти Ӯзбекистон ба Тоҷикистон тарҷума ва нашри чунин як китоб дар Тошканд иқдоми рамзӣ мебошад, ки далел аз эътимод ба ҳамдигар ва мавҷудияти хоҳишу иродаи қатъии ҷонибҳо барои боз ҳам вусъат бахшидани муносибатҳо дар тамоми соҳаҳо мебошад.

ТАҒЙИРОТ ДАР МАҲАЛЛАҲОИ ПОЙТАХТ

Ҷӯйи калоне, ки аз баландиҳо фуромада, ҷониби рост тоб хӯрдааст, Ҷарариқ ном дошта, як қатор майдон ва мавзеъҳои воқеъ дар ноҳияи Шайхонтаҳури шаҳри Тошкандро шодоб, хурраму сабз гардонидааст. Маънояш канал – ҷӯи калоне, ки дар ҷарӣ ҳосил шудааст. Вале аз ҷариҳое, ки як вақтҳо буд, ҳоло ном мондаасту халос. Дасти гули одамӣ ба ҳамворшавии ҷойҳои нообод ва пасту баланд, ободу назаррабогардии қад-қади канале, ки номбар кардем, сабаб гардидааст.

Яке аз калонтарин маҳаллаҳо дар ноҳияи Шайхонтаҳур, айни замон, Ҷарариқ ном гирифтааст. Буриши кӯчаҳои Роҳи хурди ҳалқавӣ ва торкӯчаи чаҳоруми Тинчлик, кӯчаҳои Ҷалолиддини Румӣ, Кончиён, Маннон Уйғур, Қӯрғонча, торкӯчаи дуюми Оқсой, ки вақтҳои охир симои замонавӣ гирифтаанд, дар қаламрави маҳаллаи Ҷарариқ воқеъ шудаанд. Бинобар васеъии ҳудуд маҳалларо Ҷарариқи калон низ меноманд. Ободгариҳо дар маҳаллаи «Қаратош» низ, ки аз буриши кӯчаҳои Қаратош ва Самарқанддарвоза сар карда, то Бешёғоч доман густурдааст, бо суръат давом мекунанд. Дар маҳаллаи зикршуда 7 километр роҳҳои дохилӣ куллан таъмир ёфтанд, 5 км роҳ асфалтпӯш гашт. Умуман, дар маҳаллаҳои Қаратош ва Ҷарариқ фасади 31 манзили бисёрошёна дигаргун гашт. 5 майдончаи варзишӣ барпо гардид. Хиёбон ва гулгаштҳои нав ба қалби сокинони ин маҳаллаҳо ва меҳмонон хуррамӣ мебахшанд. Қаратош ва Ҷарариқи мо боғҳои истироҳатиро ба хотир меоранд, – мамнунии худ пинҳон намекунад аҳолии маҳаллӣ, ки дигаргуниҳоро самараи ислоҳоти кулл меҳисобад.

Дигар аз маҳаллаҳое, ки дар соҳили канали Ҷарариқ воқеъ аст, «Ҷарариқи куҳна» буда, бинобар ободонӣ ва хуррамсозиҳои вақтҳои охир мисле ба «Ҷарариқи нав» табдил ёфтааст. Кӯчаҳои Ипакчӣ ва Сойгузар шоҳкӯчаҳои замонавиро ба хотир меоранд. Чи манзилҳое, ки бо тартиби якка бунёд шудаанд манзилҳои бисёрошёна ва объектҳои иҷтимоӣ аз торафт зебою дилорошавии яке аз қисматҳои «шаҳри куҳна»-и пойтахт гувоҳӣ медиҳанд.

Аз хати буриши Роҳи ҳалқагарди автомобилӣ ва кӯчаи Зангиато то кӯчаи Кӯксарой маҳаллаи «Ибни Сино» ҷойгир шудааст. Лифтҳо дар 21 манзили бисёрошёнаи маҳалла аз таъмир бароварда шуданд. 2 километр роҳи дохилӣ мумфарш гардид. Дар қад-қади кӯча ва гузарҳои маҳалла бештар аз 1000 бех ниҳолҳои меванок ва манзаравӣ шинонда шуданд.

Маҳаллаи «Гулобод», ки аз хати буриши кӯчаҳои Лайлитӯғон ва Берунӣ то кӯчаи Гулобод ва мавзеи Гулободро фаро гирифтааст, аз файзи баҳори имсола гӯё таровати нав пайдо кард. Дар саҳн ва ҳавлиҳои манзили бисёрошёнаи рақами 84-ум, муассисаи таълимии рақами 343, беморхонаи клиникии бачагонаи рақами 4-ум гулзорҳои нав худнамоӣ менамоянд. Гузари наве ба истифода супурда шуд ва нонвойхона, сартарошхона ва дигар объектҳои иҷтимоӣ дари худ боз намуданд. Китобхонаи нав низ дӯстдорони илм ва адабиётро ба худ мекашад. Дар қад-қади кӯчаи Генерал Узоқов тақрибан 1,5 ҳазор бех ниҳолҳое, ки имсол шинонда шудаанд, нашъунамо доранд. Умуман дар «Белтепа», «Камолондарвоза», «Ӯзбекистон», «Сузукота», «Ӯрда», «Бӯстон», «Оқлон», «Кӯкчадарвоза», «Зангиота», «Лабзак», «Маннон Уйғур», «Боғкӯча» барин маҳаллаҳои ноҳияи Шайхонтаҳур 28 километр роҳҳои дохилӣ мумфарш, пешорӯи 117 манзили бисёрошёна таъмир ва ҷамъ 66 майдончаи нави варзишӣ сохта шуданд. Ободониҳо дар ноҳия бо суръат давом мекунанд.

Дар гузаштаи начандон дур ноҳияи Сергелӣ мисле ба ҳоли худаш гузошта шуда буд. Роҳҳо абгор буданд. Чароғи электрикӣ зуд-зуд хомӯш мегашт. Таҳхонаи манзилҳои бисёрошёна бинобар бенигоҳубин мондан заҳ мекашиданд. Майдончаҳо барои кӯдакон ҳоли табоҳ доштанд. Вақтҳои охир сартосари ноҳияи зикршуда, ки дар канораи пойтахт воқест, ба майдони бузурги сохтмон табдил ёфт, маҳаллаҳои дурдаст, ки аз эътибор дур буданд, ба нуқтаҳои коммуникатсионӣ пайваст карда шуданд. Дар як худи маҳаллаи «Соҳибқирон», ки мавзеи 8-уми Сергелиро фаро гирифтааст, ду майдончаи нави бачагона сохта шуд, фасади 12 бинои бисёрошёна ранги замонавӣ касб кард, 2,5 км. роҳҳои дохилӣ таъмир гардид. Роҳравҳои нав барои пиёдагардҳо 1700 метрро ташкил менамояд.

Яке аз кӯчаҳои қадимаи Тошкандшаҳр Чоштепа ном гирифта, дар маҳаллаи «Ҷӯнариқ» воқест. Аз ин маҳаллаи ба вилояти Тошканд ҳамҳудуд канали «Солор» мегузарад. Пештар соҳилҳои канал ба партовгоҳ табдил ёфта ва аз пасмондаҳои маишӣ бӯи бад ба атроф паҳн мешуд. Инфрасохтори замонавие, ки рӯи кор омад, ҳудудро куллан дигаргун сохт.

Маҳаллаҳои дигари Сергелӣ, аз қабили «Қӯмариқ», «Софдил», «Саховат», «Шукрона», «Дарёбӯйи», «Йӯлдош», «Хонобод», «Ёрқин ҳаёт», «Қипчоқ», «Олчазор», айни замон, ба ободгариҳо рӯй меоранд.

Дар ноҳияи Сергелӣ кӯчаҳое низ мавҷуд, ки ба номи бузургмардони олами адаби тоҷик гузошта шудаанд. Масалан, кӯчаи Саъдӣ дар маҳаллаи «Нӯғайкӯрғон», кӯчаи Мирзо Турсунзода дар маҳаллаи «Мададкор». Ин кӯчаҳо низ аз файзи корҳои васеи бунёдгарона ва хуррамгардониҳо баҳраёб.

Баробари ободонӣ ба беҳбуди рӯзгори мардум, хусусан, ба дараҷаи баланд бардоштани вазъи моддии аҳолии камтаъмин дар маҳаллаҳо эътибор рӯз то рӯз пурзӯр мегардад. Роҳбари давлат низ ба маҳаллаҳо баромада, аз тарзи зисти аҳолӣ воқиф мегардад, розу ниёзи эҳтиёҷмандонро мешунавад, барои ҳалли мушкилот ба масъулон тавсияҳо медиҳад, аз болои корҳои дар ин самт иҷрошуда шахсан назорат мебарад. Вай аснои дидан кардан аз маҳаллаи «Парвоз»-и ноҳияи Яшнобод, аз ҷумла, гуфт: «Чаро дар шароити имрӯз мо низоми «Дафтари оҳанин», «Дафтари занон», «Дафтари ҷавонон»-ро ҷорӣ намудаем? Агар давлат ба қишрҳои қашшоқи аҳолӣ, занон ва ҷавонон эътибор диҳад, ҳокимият кори худро бинобар он ташкил намояд, дар одамон боварӣ ҳосил мегардад. Кай ба давлат боварӣ ҳосил мегардад? Агар дар маҳалла тағйирот бошад».

Ризоияти аҳолӣ аз давлат низ бинобар ободии маҳаллаҳо ва ободии рӯзгор ҳосил хоҳад гашт. Тағйирот дар 524 маҳаллаи воқеъ дар пойтахт, зимнан, ба беҳбуди зиндагии сокинон то андозае мусоидат менамояд.

М.ШОДИЕВ,
мухбири «Овози тоҷик».

ШУКРОНАИ ИШТИРОКЧИЁНИ ҶАНГИ ДУЮМИ ҶАҲОН

Асорати ҷанги хонумонсӯзи дуюми ҷаҳон қариб дар ҳар хонадон ва дили авлоди калонсол ҳамоно боқист.
Дар арафаи 76-солагии Ғалабаи бузург аз болои фашизм, Рӯзи Хотира ва Қадр пос доштани хотираи онҳое, ки барои имрӯзи мо ҷонсупориҳо кардаанд, ё ба ҷо овардани ҳурмату эҳтироми беандоза нисбати ҷанговароне, ки бо ҳукми Офаридгор аз таҳдиди борони аҷал эмин монда, бо зафар ба зодгоҳ баргаштаанд, барои ҳар яки мо ҳам қарз, ҳам фарз аст.

Мутаассифона, «таърихҳои зинда» – иштирокчиёни ҷанг сол то сол байнамон кам мемонанд. Ҳоло дар вилояти мо онҳо 19 нафар мондаанд.

Аз ҷумла, 2 нафари эшон имрӯз дар ноҳияи Олот буду бош доранд. 3 май ҳокими вилоят Ботир Зарипов ба маҳаллаи «Ёш ботир»-и ноҳияи номбурда, ба хонадони ҷанговари собиқ Ҳоҷимурод Бектошев ва ба деҳаи «Хидрейлӣ» ба ҳавлии собиқадори ҷангу меҳнат Бозор Примови 97-сола ташриф оварда, ба ҳар кадоми онҳо 12 миллион сӯмӣ мукофоти пулии Президент, 3 миллион сӯмӣ ҷоизаи пулии ҳокими вилоят ва туҳфаҳои пурарзишро дар ҳолати тантанавӣ супорид. Вай, инчунин ба ҳар як иштирокчии Ҷанги дуюми ҷаҳон номаи табрикии сарвари давлатро қироат намуда, ҳар гуна амали некро алоҳида таъкид кард. Дар навбати худ собиқадорони иззатманд нисбати ин қадршиносӣ ва ба чунин рӯзгори осоиштаю пурфайз расидаашон арзи сипос ва шукронагӣ намуда, даст ба дуо бардоштанд.

А. АВЕЗОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

Дар корхонаи муштараки Ӯзбекистону Русия – «Шарқ аъло текс»-и шаҳри Марғелон либосҳои махсуси корӣ, маҳсулоти бофандагӣ барои мардон, занон ва бачаҳо, ҳамчунин рӯйҷо ва газвори кӯрпабоб истеҳсол карда мешавад.

Дар корхона технологияе устувор карда шудааст, ки ба газворҳои аз Ҷопон, Англия ва Олмон дастрасшуда ранг мезанад. Дар ин ҷо дар як моҳ 200 метри тулони газвор бино ба талаби фармоишгарон тайёр карда мешавад. Ояндаи наздик дар ин ҷо сехи дӯзандагӣ ба кор шурӯъ хоҳад кард. Ҳоло дар корхона 70 нафар коргар меҳнат мекунанд.

Дар акс: *дар корхонаи муштарак.*

Аксбардор: М.ҚОДИРОВ (ӮзА).

ХАБАРҲО

«Мактаби фермерҳо» дар панҷ ҳудуд

Беҳуда намегӯянд, ки «деҳқонӣ ҳам илм аст». Ҳамоне, ки аз асрори ин илм воқиф бошад, кишоварзи воқеист. Бо назардошти ҳамин таҳти ташаббуси Агробанк лоиҳаи «Мактаби фермерҳо» таҳия гардид. Оид ба ташкил кардани фаъолияти соҳибкорӣ дар кишоварзӣ, тиҷорати ҷориро дар асоси замонавӣ ба роҳ гузоштан дар ин гуна мактабҳо дарсҳои маҳорат гузаронида мешаванд.

Асрори баланд бардоштани ҳосилнокӣ, интихоби тухмӣ ва пору, парвариши чорво, асосҳои тартибдиҳии нақшаҳои тиҷоратии самаранок, ба воситаи усулҳои маркетинги замонавӣ расонидани маҳсулот барин донишҳои назарию амалӣ айнан дар «Мактаби фермерҳо», ки аллакай қабулро оғоз кардааст, омӯзонида мешаванд. Дар аудиторияҳои таълимие, ки ба стандартҳои ҷаҳонӣ пурра ҷавобгӯянд, машғулот бо иштироки омӯзгорони соҳа ва мутахассисони илмӣ, соҳибкорони муваффақ, тренерҳои самтҳои тиҷоратӣ ва мутахассисони соҳаи бонк баргузор мегарданд. Барномаи таълимӣ ба сифати нахустин дастури замонавӣ дар кишоварзӣ таҳти ҳамкорӣ бо Вазорати хоҷагии қишлоқ, Донишгоҳи давлатии аграрии Тошканд, Донишкадаи агротехнологияҳои Андиҷон тарҳрезӣ гашт. Чорводорӣ, паррандапарварӣ, сабзавот ва полиз, дарси маҳорати молиявию ҳуқуқӣ самтҳои асосии таълиманд. Дарсҳои амалӣ дар қитъаҳои таҷрибавӣ ва корхонаҳои калони кишоварзӣ гузаронда мешаванд.

Мактаби фермерҳо дар як вақт дар панҷ ҳудуд (шаҳрҳои Тошканд, Андиҷон, Самарқанд, Тирмиз ва Нукус) барномаи таълимии стандартиро тақдим менамояд ва хароҷот бинобар гирифтани таълим аз ҷониби Агробанк молиявӣ мегарданд.

Таъмини ҷавонон бо шуғл

Дар анҷумани матбуотие, ки таҳти мавзӯи башуғлфарогирии ҷавонон дар ААКО баргузор гашт, вазири шуғл ва муносибатҳои меҳнатӣ Н.Ҳусанов иштирок кард. Таъкид ёфт, назар ба маълумотҳо дар ҷумҳуриамон шаҳрвандони то сисола аз 18 миллион нафар бештаранд. Аз онҳо 648 ҳазор нафарашон бинобар ҷои кор надоштан ба «Дафтари ҷавонон» сабт шуда ва дар натиҷаи андешидани чораҳо 283 ҳазор нафарашон ба шуғл таъмин гаштанд.

Дар Барномаи давлатӣ соли 2021 ташкил карда шудани 457 ҳазору 400 ҷои кори доимӣ ба нақша дароварда шудааст. Аз ҷумла, дар шаҳри Тошканд тақрибан 60 ҳазор ҷои корӣ ташкил хоҳад гашт.

Дар анҷуман гуфта шуд, ҷойҳои корие, ки фароҳам оварда мешаванд, бояд муваққатӣ не, доимӣ бошанд. Масъулоне, ки ба пӯшида шудани ҷойҳои нави корӣ сабаб мегарданд, ба ҷавобгарӣ кашида бояд шаванд.

То 1 июли соли равон барои шунидани ҳисобот оид ташкили ҷойҳои нави корӣ ва кӯмак ба шуғли аҳолӣ барномаи электронӣ кор карда баровarда мешавад. Тавассути базаи захираи ахбори интегратсияшудаи ягонаи Кумитаи давлатии андоз дар режими вақти реалӣ мониторинг ҷорӣ мегардад.

Баробари ҳамин дар асоси тамоюли «Кор барои ҳама» то 1 ноябри соли 2021 майдони онлайни биржаи фармоишҳои «Кори ман» роҳандозӣ мегардад, гуфт вазир Нозим Ҳусанов.

М.ШОДИЕВ,
мухбири «Овози тоҷик».

Кирмакпарварӣ сар шуд

Кирмакпарварони вилояти Бухоро ният доранд, ки имсол 2354 тонна ашёи хоми гаронбаҳои саноатӣ – пилла истеҳсол кунанд.

Бо ин мақсад дар инкубаторҳо 42036 қуттӣ кирмак омодаи парваришкунӣ буда, дастраси кирмакпарварон мегардад. Фароҳам овардани шароити дилхоҳ, ҳавасмандгардонӣ ва сари вақт дода шудани музди меҳнат мувофиқи шартномаи меҳнатӣ барин омилҳо боиси афзудани шумораи кирмакпарварон мегардад.

Аз ҷониби бонкҳо ба истеҳсолкунандагони абрешим дастрасшавии маблағҳои пешакӣ, масъалаи беҳтарсозии бо шуғлфарогирии аҳолии деҳот, махсусан онҳое, ки шомили «Дафтари оҳанин», «Дафтари бонувон», «Дафтари ҷавонон» шудаанд, дар маркази диққати мутасаддиёни кор қарор доранд. Ҳокимиятҳои маҳаллӣ ва кластерҳо чораю тадбирҳои зарурии бе талафот гузаронидани мавсимро меандешанд. Байни шаҳру ноҳияҳои вилоят пиллаи аз ҳама зиёдро кирмакпарварони Ғиҷдувонӣ истеҳсол мекунанд.

А. АВЕЗОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

«ОЛТИН ҚАЛАМ» – ИМКОНИЯТИ ВАСЕЪ БАРОИ ҶУСТУҶӮҲОИ ЭҶОДӢ

(Аввалаш дар саҳ.1).

Фаъолияти хидматҳои матбуотӣ дар ҳайати тамоми вазорат, идора ва сохторҳо беш аз пеш мукаммал гардид. Ба мақсади ба онҳо пешниҳод намудани ахбори муътамад дар бораи ҷараёнҳои ҷамъиятӣ мунтазам конфронсҳои матбуотӣ, брифинг ва саёҳатҳои иттилоотӣ гузаронида мешаванд. Ба мушкилоти ҷомеа муносибатҳои таъҷилӣ ифода меёбанд.

Солҳои охир дар кишвари мо беш аз 290 нашрия-интернетҳои хусусиву идоравӣ бо аудиторияи азим ташкил гардиданд. Онҳо баробари иттилооти дахлдор маълумотҳои муҳимтарини расмӣ, ҳуҷҷатҳои меъёриву ҳуқуқиро ба забонҳои ӯзбекӣ, русӣ ва англисӣ интишор мекунанд. Аз ҳама муҳимаш, расонаҳои ахбори оммавӣ ҳоло дар бораи мушкилот ва камбудиҳое, ки дар маҳалҳо вуҷуд доранд, ошкоро ҳарф мезананд. Сохторҳои матбуотӣ барои самарабахш ҳаллу фасл кардани чунин мушкилоту норасоиҳо саҳми фаъол ва сазовор мегузоранд.

Алҳол дар кишвари мо зиёда аз 1,8 ҳазор расонаҳои ахбори оммавӣ амал мекунанд, ки беш аз 60 фоизи онҳоро сохторҳои матбуотии ғайридавлатӣ ташкил медиҳанд. Микдори веб-сайтҳои дарамал, ки дар шабакаҳои Интернет ба сифати расонаҳои ахбори оммавӣ ба қайд гирифта шудаанд, 630 ададро ташкил медиҳад.

Озмуни байналхалқӣ барои Ҷоизаи XV-и миллии «Олтин қалам», ки аз ҷониби Иттиҳоди эҷодии журналистони Ӯзбекистон якҷо бо Маркази тайёркунии журналистон гузаронида мешавад, ба рушди минбаъдаи журналистика мусоидат намуда, ба ҷустуҷӯҳои эҷодӣ рӯҳбаланд месозад. Ба озмун барои ҷоизаи «Олтин қалам» тӯли солҳои сипаришуда зиёда аз 7 ҳазор журналистон иштирок ва беш аз 107 ҳазор асари худро, ки аҳамияти иҷтимоӣ доранд, пешниҳод намуданд. Аз онҳо зиёда аз 290 нафар ғолиби озмун гардиданд. Соли 2020-ум бинобар пандемия озмун гузаронида нашуд.

Соли равон бобати дар шакли махсус гузаронидани озмун эътибори махсус дода шуд. Аз ҷумла, ба руйхати ҷоизаҳои асосӣ номгӯйи рағбатноксозӣ ба унвони «Барои маводи беҳтарини журналисти хориҷӣ дар бораи Ӯзбекистон» дохил гардид. Тағйироти дигар – ин ҷойгиркунии матолиби ба озмун пешниҳодшуда дар шакли электронӣ ба қисмати «Олтин қалам-2021» аст, ки дар веб-сайти иттиҳодияи journalist.uz бо баҳодиҳӣ ба он бинобар низоми 5 холӣ мебошад. Дар ҷараёни мазкур асарҳои иштирокдорон аз ҷониби расонаҳои ахбори оммавӣ, донишгоҳу донишкадаҳое, ки ба тайёр кардани кадрҳои соҳа, хидматҳои матбуотӣ машғуланд, баҳогузорӣ гардид.

Дар озмуни соли равон тақрибан 430 журналист, ки беш аз се ҳазор асари эҷодии худро пешниҳод кардаанд, иштирок намуданд. Ба асарҳо дар пояи маҳакҳои зерин, аз ҷумла масъулияти сухан ва маҳорати ифода, мавқеи шаҳрвандии журналист, муносибати танқидиву таҳлилӣ, дониши баланди соҳавӣ, муносибати нав ба эҷод баҳо дода шуд. Ҳангоми муайян кардани ғолибон ва ҷоизадорон, яъне ҷамъбаст, тавре ки дар Дастур нишон дода шудааст, натиҷаҳои баҳодиҳӣ ба сайти Иттиҳоди эҷодии журналистон ба инобат гирифта шуданд.

Хароҷоти вобаста ба баргузории озмун аз ҳисоби маблағҳои бунёди ҷамъиятии «Илҳом» бинобар дастгирии кормандони эҷодии Ӯзбекистон пардохта мешавад.

... Дар Қасри «Туркистон» ғолибони озмуни «Олтин қалам-2021» мувофиқи номгӯйҳо эълон карда шуданд. Рӯзномаи «Янги Ӯзбекистон» барои васеъ равшан кардани равандҳои бозсозӣ, натиҷаҳои ислоҳот, ки дар Ӯзбекистон таҳти роҳбарии Президент амалӣ мешаванд, барои дар рӯзнома чоп кардани маводи сазовори эътибори ҷамъият, матолиби рӯзмарра, танқидӣ ва таҳлилӣ, ҳамчунин Оҷонсии иттилоотии «Дунё» барои саҳмаш дар васеъ равшан кардани моҳият ва аҳамияти сиёсати дохиливу хориҷии Ҷумҳурии Ӯзбекистон, бинобар баланд бардоштани обрӯйи кишвари мо дар арсаи байналхалқӣ бо Ҷоизаи асосии миллӣ мукофотонида шуданд. Ҷоизаро ба ғолибон муовини Сарвазири Ҷумҳурии Ӯзбекистон Беҳзод Мусоев супурд.

– Ислоҳоте, ки дар кишвари мо татбиқ мегарданд, халқи мо, бахусус намояндагони расонаҳои ахбори оммавиро ба беш аз пеш фаъол ва фидокор шудан даъват менамоянд, – мегӯяд сармуҳаррири рӯзномаи «Янги Ӯзбекистон» Салим Дониёров. – Сазовори ҷоизаи «Олтин қалам» гардидани ҷомеаи эҷодии мо шаҳодати эътимоди олӣ нисбат ба аҳли қалами рӯзнома аст.

– Ҷараёнҳои навсозиеро, ки дар мамлакат бо ташаббуси Президенти кишвар татбиқ мегарданд, ҷомеаи ҷаҳон мушоҳида менамояд, – мегӯяд директори Оҷонсии иттилоотии «Дунё» Садриддин Суяров. – Ин дигаргуниҳои мусбат бо ҷиҳатҳои башардӯстона ва самти иҷтимоиашон дар миқёси байналхалқӣ торафт сазовори эътибори бештар мегарданд. Муфассал равшан кардани ислоҳот аз намояндагони расонаҳои ахбори оммавӣ масъулияти бузург, оҷилӣ, саъю кӯшиш ва эътиборро ба навгониҳо тақозо менамояд.

Дар чорабинӣ ба ғолибон ва барандагони ҷоизаи озмун ҳайкалчаҳои махсус, диплом ва мукофоти пулӣ дода шуданд. Консерт бо иштироки устодони санъат ва иҷрогарони ҷавон ба чорабинӣ муҳити идона бахшид.

Назокат УСМОНОВА,
хабарнигори ӮзА.

Ба пешвози 30-юмин солгарди истиқлолияти Ҷумҳурии Ўзбекистон

СИМОИ ҶАЛОЛУДДИН ДАР АДАБИЁТИ ҶАҲОН

Ки гар фарзанд бошад, бошад ин сон!
Чингизхон

Ҷалолуддин Муҳаммади Мангубердӣ аз он симоҳои барҷастаи Хоразмшоҳиён аст, ки номи худро бо шуҷоату ватандўстӣ, садоқату ҷавонмардӣ, хоссатан, бо муборизаҳои фидокоронааш алайҳи истилогарони Чингиз дар сафаҳоти таърих сабт кардааст. Ў соли 1199 дар хонаводаи Хоразмшоҳ Алоуддин Муҳаммади дувум (1169-1220) таваллуд шуда, пас аз фавти падараш дар соли 1220 ба тахти шоҳӣ нишаст. Даҳ сол қаламрави паҳновари Хоразмшоҳиёнро бо адлу дод ва раиятпарварӣ идора намуда, дар пешрафти илму фарҳанг, иқтисод ва дигар соҳаҳои ҳаёти мардум саҳми сазовор гузошт. Аксари таърихнависон ўро намунаву мисоли мубориза алайҳи Чингизхон – хатарноктарин душмани башарият дар садаи XIII ва қаҳрамони муқовимат бар зидди муғулони ғоратгар дар он даврон мешуморанд. Ҷадди (бобои) ў аз тарафи падар Алоуддин Абў-л-Музаффар Хоразмшоҳи Такаш (1172 - 1200) аз дудмони Анўштегинҳо буд, ки бо илмдўстӣ, адлу раиятпарварӣ, садоқату шуҷоат шуҳрат доштанд. Сарчашмаҳои таърихӣ ҳикоят мекунанд, ки Ҷалолуддин Муҳаммади Балхӣ (тав. 30-сентябри соли 1207, Балх — ваф. 17-декабри соли 1273, Туркия), ки ба Румӣ шуҳратёр ва соҳиби “Маснавӣ”-и оламшумул аст, набераи аммаи Ҷалолуддин Мангубердӣ (дар баъзе нусхаҳо “Мангбурнӣ”) будааст.

Дар сирату сурати Султон Ҷалолуддин Мангубурнӣ муаррихону адибони шинохта мисли Ҷувайнӣ дар “Таърихи ҷаҳонкушой” (таълиф дар соли 658-и қ.), Ибни Асийр (555-630 қ.) дар асари “Таърихи комил”, Муҳаммад ибни Аҳмади Насавӣ (муншии якумрии Ҷалолуддин) дар китоби “Сийрати Ҷалолуддин Мангубердӣ” ва дигарон иттилооти таърихию мустанад дар ихтиёри мо гузоштаанд.

Бадеҳист, ки муаррихон бештар ба ҷузъиёти зиндагӣ ва ҷангҳои Ҷалолуддин пардохтаанд ва муншии ў Насавӣ ҳама вақоеву ҳаводиси зиндагии султонро дар тўли 10-15 соли охири зиндагияш бо тамоми ҷузъиёт, бидуни каму кост ба риштаи тасвир кашидааст. Муаррихи дигар, ки асноди таърихиро бо ҳунари адабӣ ва ё бадеӣ баён мекунад ва дар таърихномааш ашъореро низ дар васфи ў меорад, Ҷувайнист: “... Чун (Ҷалолуддин) дид кор танг шуд... Султон авлоду акбодаш (пайванду наздиконаш)-ро бо диле бирён ва чашме гирён видоъ кард ... Асп дар об андохт ва бар мисоли шери ғаюр аз Ҷайҳун (дарёи Синд ҳам гўянд) убур кард... Чингизхон ва тамомати (ҳамаи) муғулон шигифтзада даст бар даҳон ниҳоданд ва Чингизхон чун он ҳоли Ҷанганда (ва ба талқини устод С. Айнӣ дар «Намунаи адабиёти тоҷик» “Ҷанганда” бо мурури замон шакли “Ҷангара”-ро ҳам ба худ касб кард) мушоҳидат кард, рўй ба писарон оварду гуфт: “Аз падар писар мисли ў бояд!” (Ҷувайнӣ, “Таърихи ҷаҳонкушой”, с. 142).

Ривоятҳои маҳз таърихӣ, сарфи назар аз он, ки аз ривоятҳои адабӣ-ҳамосӣ муътамадтару боварибахштаранд, дили одамро ба сабаби якнавохтӣ, камрангӣ, фошгўйӣ ва то андозае дурўштбаёнӣ танг мекунанд, мегиранд, хонандаи озодро дилгир намуда, гоҳе ҳам мегурезонанд. Ва агар ҳаводиси таърихӣ аз забони адиби таърихпажўҳ баён гардад, дилчасп, ҷаззоб, ҷолиб ва бо орояҳои адабӣ пироста мешавад ва дар дилу хотир нақш мебандад. Аз ин сабаб дар ин бахш аз гуфторамон мо бештар ба сарчашмаҳои таърихӣ-адабӣ иттико варзидаем, на манобеи сирфан таърихӣ. Зеро ки таърихномаҳои адабӣ-таърихӣ, ки бидуни шакк баёни ҳамон вақоеъ, рухдодҳои мушаххаси таърихӣ буда, бо диди адиб ҷомаи алфоз мепўшанд, бар иловаи дилчаспу хоно будан ва харидори зиёд доштан, ҷанбаи муассири мусбати ахлоқӣ-тарбиявӣ низ доранд. «Шоҳнома»-и Фирдавсӣ, қасоиди Рўдакӣ, «Бўстон», «Гулистон»-и Саъдӣ, «Қобуснома»-и Низом ул-мулк, “Фиҳӣ мо фиҳӣ”-и Мавлонои Балхӣ, «Ҳафт авранг»-и Абдурраҳмони Ҷомӣ (хосса «Баҳористон») ва ғайра, дар баробари ба риштаи назму наср кашидани воқеае, саргузаште, намунаҳои беҳтарини дарси ватандўстӣ, ҷавонмардӣ, пиндору гуфтору кирдори нек, садоқату вафо, шуҷоату далерӣ, адолату инсондўстӣ, раиятпарварӣ маҳсуб мешаванд.

Симои дурахшони Ҷалолуддини Хоразмшоҳ, набарду муқовиматҳояш баҳри озодию истиқлоли Ватан дар осори муаррихону адибони гузаштаву муосир гоҳе Рустами дастон ва гоҳе Шерак, гоҳе Спитамен ва гоҳе Муқаннаъ, гоҳе Темурмалик ва аҳёне Гераклро ба ёд меорад ва дар дили мо, хоссатан навҷавонон тухми муҳаббат ба модар, Ватан, садоқат ва самимият ба кору заҳмат, шуҷоату пойдорӣ дар муқобили мушкилотро мекоранд.

Тавре ки ишора шуд, дар ситоиши қаҳрамониву диловариҳо, ватандўстиву ҷавонмардӣ ва истодагию муқобилатҳои Ҷалолуддин Мангубердӣ баҳри ҳифзи сарзамин, асолати маънавии хеш китобу рисолаҳои зиёде навишта шуда, дар назму насри форсию туркӣ ва қасоиди арабӣ, чун рамзи фидокорию ҷасорат, миҳанпарастӣ медурахшад. Ин нукта низ барои мо, хоссатан барои соҳибқаламони мо ибратомўз хоҳад буд, ки беш аз ҳафтод сол дар мадрасаву мактабҳои миёнаи Эрон мактаббачагон чакомаи зебои “Дар амвоҷи Синд” (аз Ҳамидии Шерозӣ)-ро, ки ба диловарию ватанпарастии Ҷалолуддин Мангубердӣ бахшида шудааст, чун мавзўи алоҳида мехонанд ва аз ёд ҳам мекунанд... :

Ба машриқ синамолон қурси
хуршед,
Ниҳон мегашт пушти кўҳсорон.
Фурў мерехт гарде заъфаронранг,
Ба рўйи найзаҳову найзадорон...
Зи ҳар сў бар саворе ғалт
мехўрд,
Тани сангини асбе тирхўрда...
Ба зери бора менолид аз дард,
Савори захмдори ниммурда...

Вақте Чингизи аҳриманхўй бо лашкаре анбўҳ ба Хоразм ҳуҷум мекунад, Ҷалолуддин бо даъвати ин розгўи дил алайҳи душман бармехезад ва саворону пиёдагонашро бад-ин нидои бархоста аз аъмоқи замираш бармехезонад:

Шабе омад, ки мебояд
фидо кард,
Барои мамлакат фарзанду занро.
Ба пеши душманон истоду
ҷангид,
Раҳонд аз банди Аҳриман
Ватанро!

Бубинед, воқеан дар ин чаҳор мисраъ беҳтарин, пурмуҳтавотарин ва аз ҳама асосӣ – соддатарин ва муъҷазтарин хушсуханоне дар ситоиши Ватану ватандўстӣ, футуввату ҷоннисорӣ... баён гардидааст. Агар ин қитъа ба ҳама забонҳои бани Одам тарҷума мешуд, шиоре, даъвате дар садоқату ватандўстӣ мегашт ва бо хатти зар дар дилҳо нигошта мешуд.

Қасида басо ҷаззоб, муассир, бо ийҳому истиороти дилпазир, ташбеҳоту таҷнисот, орояҳои лафзию маънавӣ ороставу пироста гардида, филми ҳуҷҷатии рангорангеро мемонад, ки саршор аз задухўрдҳои далерона, мушткўбию ханҷарзаниҳо, шиновариву аспсаворӣ, фидокорию ҷонбозиҳо баҳри ҳимояту озодӣ ва истиқлолияти Ватан аст.

Ҷалолуддин даҳ сол пайваста Чин-

гизро ба мағлубиятҳои мухталиф пайваста дучор намуда, роҳи ҳамлаҳои ваҳшиёнаи ўро ба мулкҳои Русу Урупо мебандад. Иншоаллоҳ ба ин мавзўъ, ки басо муҳим аст, боз руҷўъ хоҳем кард, вале баҷост чанд байти дигари ин қасидаи 32 байтиро, ки аз забони Чингизи малъун пас аз мағлубияти аввалин ва фирораш, дар ситоиши чусту чолокӣ, аспрониву теғзании Ҷалолуддин дар корзор гуфта мешавад, нақл кунем ва ба ин бахши сухан ҳусни хотима бахшем:

Чу бигзашт аз паси он ҷанги
душвор,
Аз он дарёи бепоёб осон.
Ба фарзандону ёрон гуфт
Чингиз:
Ки гар фарзанд бошад, бошад
ин сон!

Бале, Чингизу чингизиён, пас аз дидани шиддати ҳуҷум, чусту чолокӣ, найзаву шамшерзаниҳои Ҷалолуддин дар ҷанг, шигифтзада мешаванд... Аз тарс ақибнишинӣ намуда, сипас роҳи гурезро пеш мегиранд. Дар он тарафи Ҷайҳун Чингиз зуд эълон мекунад, ки тамоми лашкар, ҳатто занону фарзандонаш дар гирди ў ҷамъ шаванд. Чун издиҳоми лашкари хуношом ва мағлубгардидаи Чингизхон – маҷруҳу шикастарўҳ — дар дили дашти паҳновар гирди ў ҷамъ мешаванд, бонге баланду бимнок мезанад ва бо аламу хашму ғазаб мегўяд: “Агар касе фарзанд ёбад, бояд ин сон” (яъне мисли Ҷалолуддин бошад!).

Файзхоҷа МАҲМУДОВ,
нусхашиноси Донишкадаи таърихи АИ Ўзбекистон.
Машҳура ДАРМОНОВА,
Донишкадаи таърихи АИ Ўзбекистон,
доктори илмҳои таърих.

МАВОДИ ИМТИҲОНОТИ ЗИНАВӢ ВА АТТЕСТАТСИЯИ ҶАМЪБАСТӢ АЗ ФАНҲОИ ЗАБОН ВА АДАБИЁТИ ТОҶИК БАРОИ СИНФИ VII ДАР СОЛИ ХОНИШИ 2020-2021 ДАР МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМИ МИЁНАИ УМУМӢ

ТАВСИЯ БАРОИ ИМТИҲОНИ ЗИНАВӢ АЗ ФАННИ ЗАБОНИ ТОҶИКӢ БАРОИ СИНФИ 7 ХАТТӢ (ДИКТАНТ)

Мақсади асосии таълими забони тоҷикӣ иборат аз ташаккул додани фикри мустақилонаи донишомўзон дар ҷойҳои ҷамъиятӣ, маданияти китобхонӣ дар онҳо, дурусту равон баён карда тавонистани фикри даҳонию хаттии худ, афзудан ба саводнокии шифоҳию хаттӣ, тақвият бахшидани фикррони мустақилонаю эҷодкоронаи хонандагон, маданияти дарки фикри дигарон, хулоса, ташаккул додани шахси маданияти нутқу муошираташ инкишофёфта мебошад.

Бо мақсади муайян кардани ташаккули қобилияти нутқӣ ва лингвистии хонандагон аз фанни забони тоҷикӣ, ки дар СДТ пешбинӣ шудааст, инчунин бо мақсади муайян кардани дараҷаи саводнокӣ, имтиҳони зинавӣ дар синфи 7 дар шакли кори хаттӣ, яъне диктант гузаронида мешавад.

Ҳангоми диктант дар баробари санҷидани саводнокӣ ва мустаҳкам намудани донишҳои оиди сохти забон азбарнамудаи донишомўзон, маҳорати бо амалиёт алоқаманд намудани дониши онҳо ва ташаккул додани малакаи хаттиашон ба эътибор гирифта мешавад.

Матни диктанти интихобшуда ба талаботи зерин мувофиқ буданаш лозим:

– бояд ба мустаҳкам намудани малака ва донишҳои дар давоми сол андўхтаи донишомўзон оиди мавзўъҳои гузашта ва барои санҷидани саводнокии онҳо хидмат кунад;

– ҳаҷми матни диктант аз 100-120 калима иборат буда, бояд ба мавзўъҳои гузашта мувофиқат кунад, мавод барои имконияти санҷидани донишҳои андўхтаи донишомўзон интихоб шуда бошад;

– матни интихобкардашуда аз китоби дарсӣ гирифта нашуда, ҳаддалимкон эҷодӣ ва аз асарҳои ба донишомўзон ношинос гирифта шуда, бояд аҳамияти таълимӣ ва тарбиявӣ дошта бошад.

Диктант бо роҳи хонда шунавонидан нависонда мешавад. Пас аз навишта шудани диктант, матни он бори дигар ифоданок хонда дода мешавад.

Диктант дар асоси меъёрҳои зерин санҷида, баҳогузорӣ карда мешавад:

Меъёрҳо
Хол (Балл)

Ба диктанте, ки бо хати зебо навишта шудаасту 1-то хатои имлоӣ ва 2-то хатои аломати китобатӣ дошта бошад (ин дар шакли 1/2 ишора карда мешавад), – 5 хол;

миқдори хатоҳо гуногун буданаш мумкин: 2-то хатои имлоӣ+2-то хатои аломати китобатӣ; 1-то хатои имлоӣ+3-то хатои аломати китобатӣ; 0-то хатои имлоӣ+4-то хатои аломати китобатӣ. (Ин: 2\2; 1\3; 0\4). Миқдори хатоҳо дигаргун шуданаш мумкин, лекин миқдори умумии онҳо аз 4-то, миқдори хатоҳои имлоӣ аз 2-то зиёд набуданаш лозим, – 4 хол;

4-то хатои имлоӣ + 4-то хатои аломати китобатӣ; 3-то хатои имлоӣ + 5-то хатои аломати китобатӣ; 0-то хатои имлоӣ + 7-то хатои аломати китобатӣ; 4-то хатои имлоӣ + 6-то хатои аломати китобатӣ. (Ин: 4\4; 3\5; 0\7; 4\6). Аммо миқдори хатоҳои имлоӣ аз 4-то зиёд набуданаш лозим, – 3 хол;

7-то хатои имлоӣ +7-то хатои аломати китобатӣ; 6-то хатои имлоӣ +8-то хатои аломати китобатӣ;

5-то хатои имлоӣ +9-то хатои аломати китобатӣ; 8-то хатои имлоӣ +6-то хатои аломати китобатӣ. (Ин:7\7; 5\9; 8\6). Ба ҳар гуна диктанти хатоҳои имлоии аз 7-то зиёд гузошта мешавад,– 2 хол;

Эзоҳ:

1. Агар хатоҳо аз меъёрҳои додашуда зиёд бошанд, «1» хол гузошта мешавад.
2. Ҳангоми баҳогузорӣ дар диктант ба меъёри додашуда сарҳад шуданаш лозим.

Масалан: барои баҳои «4» миқдори хатоҳои имлоӣ аз 2-то, барои баҳои «3» миқдори хатоҳои имлоӣ аз 4-то зиёд нашуданаш лозим ва барои баҳои «2» миқдори хатоҳои имлоӣ аз 7-то зиёд буданаш лозим.

3. Дар матни диктанте, ки миқдори хатоҳояш аз 2-то ё аз он зиёд бошад, баҳои «панҷ» гузошта намешавад.
4. Миқдори хатоҳои ислоҳкунӣ, ё сиёҳкардашуда 5-то ва аз он зиёд бошад, баҳои диктант худ аз худ як хол паст гузошта мешавад. Дар ин гуна ҳолат масалан, баҳои “4” ба баҳои “3” фаровarda мешавад.
5. Агар хатоҳои аломати китобатӣ умуман набошанд, фақат 4-5-то хатои имлоӣ бошад, баҳои “3” гузошта мешавад.

МАТНҲО БАРОИ ДИКТАНТ:

Адаб ҳусни инсон аст

Адаб ҳусни инсон аст. Оре, шахси боадаб ҳамеша аз хислатҳои ҳамида, мисли фазлу дониш, заковат ва ҳунар, фарҳанг бархурдор аст. Аслан ин қабил одамон фурўтану боҳиммат ва дурандешу донишманд мешаванд. Зеро хуб медонанд, ки бузурге гуфта:

Манманиҳо пешаи шайтон бувад,
Ҳар кӣ худро кам занад,
мард он бувад.

Бешубҳа, ҳар ҷо ки адаб ҳаст, оромиву субот ва пешрафту нумўъ низ ба миён меояд. Ҳатто дар оилае, ки одоб бошад, шодиву нишот низ ҳукм меронад. Фарогирии адаб ба ҳар як инсон вобаста аст. Дар ин бора қиссае ҳаст:

«Луқмони Ҳакимро пурсидаанд: «Адаб аз кӣ омўхтӣ?» Гуфт: «Аз беадаб. Ҳар чӣ аз эшон дар назарам нописанд омад, парҳез кардам».

(115 калима)

Фазилати салом

Салом чанд фазилат дорад, ки донистани он ба манфиати шахс мебошад. Салом, пеш аз ҳама, ба покии ҷисмонии инсон таъсир мерасонад. Он алфози қабеҳро аз забони инсон дур месозад ва гўяндаро фозилу хирадманд мегардонад. Кўдак агар ба бераҳмтарин шахс бо лафзу лаҳни тифлона салом гўяд, раҳмдил мешавад ва ҷаҳлаш ба фазл мубаддал мегардад. Аз ин рў, салом барои хушҳол гардонидани инсон низ таъсир мерасонад. Муҳим он аст, ки салом адоват, хусумат, бухл, кина, ҳасад барин хислати инсониро рафъ месозад. Саломи аз рўйи сидқ дар дили инсон ҷойгирифта, савоби беш дорад, зеро тавассути он шахс тадриҷан дорои хислатҳои ҳамида: ростқавлу ростгўӣ, дилсофу раҳмдил, мушфиқу меҳрубон, дилсўзу ғамхор, халқдўсту мардумнавоз, раиятпарвару меҳнатқарин, содиқу вафодор, хушзабону хушмуомила, ҳалиму дилҷў, дидадарову маҳбуб, ғамхору ғамгусор мегардад.

(124 калима)

Китоб муниси ҷону дил аст

Китоб ёр, беҳтарин дўстдору ғамхор, нишондиҳандаи ҳаёти осоиштаву мададгори инсон аст. Китоб манбаи ягонаи пайдоиши илму дониш ва фазлу эҳсони инсони комил ба шумор меравад. Агар кас як умр ба мутолиаву омўзиши он машғул бошад, чизеро талаф намедиҳад. Китоб ба инсон беҳтарин роз, маълумот ва маъхазҳои зарурию ҳаётофаринро ҳадя месозад. Китоб беҳтарин ёвар ва маслиҳатгари кас буда, ҳаёту зиндагӣ, кору фаъолият ва донишу масъалаҳои нав ба навро меомўзонад.

Китоб манбаи пайдоиши ҳамаи илмҳову фазлу камоли инсон ба шумор меравад. Китоб аст, ки моро асрори олами ҳастӣ ва нашъунамо меомўзонад. Китоб аст, ки баробари боз намудани саҳфаи аввалаш дари илму дониш, хираду фарҳангро боз мекунад ва бевосита моро ба олами маънӣ ҳидоят менамояд. Мутолиаи китоб касро бо беҳтарин олами пурасрор, ки ҷаҳонро равшанию нур ва хушию сурур мебахшад, огаҳ месозад. Шахсе, ки пайваста дар мутолиаи китоб мекўшад, дарахти пурсамареро мемонад, ки меваҳои он ҳар лаҳза инсонро ҷон, ҳастиву тавон ва имону виҷдон мебахшад.

(158 калима)

Ҷумъаназар ЭШОНҚУЛОВ,
равишомўзи фанҳои забон ва адабиёти тоҷики Маркази таълими назди Вазорати таълими халқи Ўзбекистон.

Ба пешвози 9 Май – Рўзи хотира ва қадр

ФАРЗАНДИ ЗАРАФШОН, ҚАҲРАМОНИ ДНЕПР

Имрўзҳо хешону пайвандон, шогирдон ва ҳамкорон 100-солагии Ҳуқуқшиноси хидматнишондодаи ҶШС Ўзбекистон, Қаҳрамони Иттиҳоди Шўравӣ, полковник Боис Иргашевро ҷашн мегиранд.

Боис Иргашев дар овони ҷанг разведкачии полки артиллерии рақами 132-юми артиши дувоздаҳуми Фронти 3-юми Украина буд. 5 майи соли 1921 дар Самарқанд таваллуд ёфтааст. Баъди хатми мактаби миёна ба сифати моторист, ёвари механики фабрикаи дўзандагии «8-уми Март», механики театри драмавии Самарқанд кор кард. Ба сафи лашкари дарамалбуда соли 1942 даъват шуд. Дар фронтҳои Ҷанубу Ғарбӣ, Сталинград, Дон ва 3-юми Украина ҷангид.

Гирудорҳои ў ҳангоми фатҳи Днепр дар шаҳри Запароже ва набардҳо дар платсдарми забткардашудаи ҷазираи Хортис эҳсосшаванда буд. Шаби 26 октябри соли 1943 бо десант полки гвардияи тирандози рақами 185 ба соҳили дигари Днепр убур карда, дар ҷазира ҳамроҳи алоқачиён хати телефонро аз мавқеи пиёдаҳо то нуқтаи фармондиҳии полки артиллерӣ кашид. Ба мақсади пайвастани ноқили канда дарёро чанд бор убур кард. Дар тўли рўз бо қисми ҳарбии тирандоз

чанд бор ҳуҷуми душманро зада гардонд. Дар муҳосира монда дар ҷанги даст ба гиребон чанд сарбозу афсари адўро ба ҳалокат расонд, пулемёти душманро ба даст дароварда, алайҳи онҳо оташ кушод, ин кори ў имкон дод, ки пиёдаҳо дар амон монанд. Барои ин ҷасорат бо Фармони Президиуми Шўрои Олии СССР 22 феврали соли 1944 ба Иргашев Боис Ҳамидович унвони Қаҳрамони Иттифоқи Советӣ ҳамроҳ бо ордени Ленин ва медали «Ситораи Сурх» дода шуд.

Старшинаи гвардия Б. Иргашев соли 1944 демобилизатсия карда шуд ва ба Ватан баргашт. Ба ҳайси котиби кумитаи вилояти самарқандии ВЛКСМ кор оғоз кард. Як муддат бори мудири шуъбаи рўзномаи «Ўзбекистони сурх» (ҳоло «Овози тоҷик»)-ро бар дўш дошт. Баъди хатми мактаби олии ҳизби назди КМ ҲК Ўбекистон дар вазифаҳои гуногуни давлатӣ кор кард. Донишкадаи ҳуқуқи Тошкандро хатм намуд. Солҳои 1968 — 1986 дар Кумитаи бехатарии давлат кор кард, роҳбари дастаи посбонони номзад ба узвияти Бюрои Сиёсии КМ ҲКИШ, котиби якуми КМ ҲК Ўзбекистон Шароф Рашидов буд.

Ҳуқуқшиноси шоистаи ҶШС Ўзбекистон 21 июни соли 2000 олами фониро падруд гуфт. Ўро дар қабристони Яланғоч-2 шаҳри Тошканд ба хок супуранд.

Аз китоби Владимир Конев «Лаънатшудагон ва фаромўшшудагон» мо медонем, ки «дар ин гурўҳ разведкачии полки артиллерии рақами 132-юм, старшина Б. Иргашев низ буд. Фашистон далеронро дар назди соҳил ба даст мегирифтанд. Қарибии субҳ аз паррондани мушак ҳама ҷо рўшан шуд. Дар назди кемаи Иргашев мина таркид. Ду нафар сарбоз ҳалок шуданд, маҷи таркиш Иргашеви аз пой захмдоршударо ба оби сард афканд. Либосу афзори гарони ҷангӣ ҷисми ўро ба таҳ мекашид. Хушбахтона, соҳил наздик буд.

(Давомаш дар саҳ.4).

ҶАШНВОРА

30-юми апрели соли ҷорӣ дар кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи факултети филологияи ўзбеки Донишгоҳи давлатии Тирмиз ба муносибати 110-умин солгарди мунодии сулҳу ваҳдат ва шоири шинохтаи тоҷик Мирзо Турсунзода дар ҳамкорӣ бо Маркази миллии тоҷикони вилояти Сурхондарё ва “Гурўҳ”-и 106 тахти роҳбарии муаллима Дилафрўз Муқимова маҳфили адабиву фарҳангӣ зери унвони «Қосиди сулҳу дўстӣ» бо як шукўҳи баланд таҷлил гардид.

ТАҶЛИЛИ 110-УМИН СОЛГАРДИ МИРЗО ТУРСУНЗОДА ДАР ДОНИШГОҲИ ТИРМИЗ

Маҳфилро декани факултет Обидҷон Шофиев ҳусни ифтитоҳ бахшида, аз саҳми беназири устод М.Турсунзода дар рушди равобити адабии тоҷику ўзбек ёдовар шуд. Ҳамчунин, дар маҳфил олимони шинохта аз Академияи илмҳои Тоҷикистон, ба мисли доктори илмҳои филологӣ, профессорон Абдунабӣ Сатторзода, Абдухолиқ Набавӣ ва Нуралӣ Нурзод бо суханрониҳои пурмуҳтавои хеш (тариқи онлайн) ҳусни тозае зам намуданд. Аз устодони Донишгоҳи давлатии Тирмиз профессор Юсуф Ваплизода, Илҳом Эшонқулов, муаллимаҳо Дилафрўз Муқимова, Мағфират Қурбоналиева, Сайёра Саидова, Ҷамшед Ҷумъақулов ва Шокир Алиев бо гузоришоти ҷолиб иштирок карданд. Тибқи феҳристи барномаи маҳфил масъалаҳои муҳиме чун “Мирзо Турсунзода ва Лоиқ Шералӣ” (А.Сатторзода), “Шеъри Мирзо Турсунзода – ҳикмати асри ХХ” (Абдухолиқ Набавӣ), “Устод Мирзо Турсунзода ва таҳаввули равобити адабиву фарҳангии халқҳои ҷаҳон дар қарни ХХ” (Нуралӣ Нурзод), “Мирзо Турсунзода – саройандаи дўстӣ” (Юсуф Ваплизода) мавриди таҳлилу баррасӣ қарор гирифтанд.

Масъалаҳои муҳими рўзгор, осор ва ҳадамоту ибтикороти Устод Мирзо Турсунзода тариқи иҷро ва гузориши рангоранги толибилмони кафедра мавриди таҳлилу баррасӣ ва намоиши саҳнавӣ қарор гирифт, ки басо хотирмону муассир буд. Қироати ашъори устод Мирзо Турсунзода аз ҷониби ҳофизи шинохтаи тоҷики воҳаи Сурхон Хайруллоҳи Насриддин ва Комрон Нурализода ҷиҳати боз ҳам гуворо гардидани табъи ҳозирин ва рангорангии маҳфил мусоидат кард. Дар маҷмўъ ёдбуди 110-умин солгарди устод Мирзо Турсунзода басо муассиру хотирмон гузашт.

Илҳом ЭШОНҚУЛОВ,
устоди Донишгоҳи давлатии Тирмиз.

ФАРЗАНДИ ЗАРАФШОН, ҚАҲРАМОНИ ДНЕПР

(Аввалаш дар саҳ.1).

Старшина тамоми нерӯяшро ҷамъ карда, то соҳил шино кард. Ӯ аввал дар паҳлӯи ҷасади афсари немис дароз кашид, сипас тоскулоҳи ӯро пӯшида ба хандақ гузашт, аз он ҷо гирду атрофро таҳти назорат гирифт. Гитлерчиён аз се самт фишор оварда ба дарё десант партофтан мехостанд.

Онҳо гурӯҳи ҳаждаҳнафараеро, ки дар байнашон Иргашев низ буд, аз қисми асосӣ ҷудо карда тавонистанд. Гурӯҳ ба ҳимоя гузашта чор ҳуҷуми душманро гардонд. Тири гурӯҳ ба охир расид, ҷанги дастбагиребон оғоз ёфт. Боис вақте ба дунболи душман медавид, тири миномёт ӯро аз пой афтонд, аз ҳуш рафт... Субҳ ба худ омад. Ин ҳангом ҷанг ба самти соҳил кӯчида буд. Немисҳо атрофро печонда гирифта буданд. Садои таппонча баланд шуд, маълум шуд, ки душман захмиҳоро як-як мепарронад. Шуълаи фонар рӯ-рӯйи замин медавид, қадаммонии душман наздиктар мешуд. Боис нафас ба дарун кашид. Эсэсчӣ бо зарби пойи мӯзадор ҷисми хуншори старшинаро ғелонд ва ба гумони он, ки мурдааст, роҳашро идома дод.

Боис Иргашев (дар рост) бо Шароф Рашидов.

Аз соҳили чап садои артиллерия баланд шуд, қисми мо ба ҳуҷуми навбатӣ гузашта буд. Боис ба самти соҳил гавак кашида баъди чанд метр пеш рафтан дид, ки сарбози захмие нолидан дорад. Захми ӯро басту ба пеш кашид, ӯ об мехост. Боис обдонашро ба даҳонаш дошт. Дар обдонаш об намонда буд. Захмиро ба самти дарёча кашида мерафт, ки аз пешорӯяш ду немиси пулемёт дар китф баромаданд. Боис дар паси дарахт руст шуд. Онҳо чанд қадам гузашта рафта машварат оростанд. Маълум шуд, ки онҳо дар соҳил мавқеи худро устувор намуданианд. Ин ҳангом сарбози захмӣ нолиш кард. Немисҳо ба сӯйи садо рафтанд. Яке аз миён теғашро баровардa кори сарбозро тамом кард. Нафаскашии Боис торафт душвор мешуд. Десантҳои мо ба ҳуҷум гузаштанд. Сарбозҳои немис рӯйи харсанге қарор гирифта, хостанд десантҳоро бо тири пулемёт «пешвоз» гиранд. Боис филфавр автоматро ба кор андохта, ҳар дуро замин газонд. Сипас худро ба болои пулемёт ҳаво дода, онро ба даст даровард. Немисҳои дар хандак буда ба сӯйи десантҳо тирандозиро давом медоданд. Вақте Боис аз пулемёти ба даст афтода ба сӯи хандақи немисҳо оташ кушод, онҳо роҳи гурезро пеш гирифтанд. Бад-ин тариқ, душман талафоти калон дод.

Ин иқдомро рӯзномаву маҷаллаҳои марказию ҷумҳуриявӣ равшан намуданд, дар бораи он панҷ китоб рӯйи чопро дид. Дар тахтасанги ёдгории воқеъ дар Запороже доир ба Б. Х. Иргашев навишта шудааст:

«Фарзанди Зарафшон, қаҳрамони Днепр».

Ному иқдоми Б. Иргашев дар таърихи Ҷанги Бузурги Ватанӣ сабт ёфтааст.

Раҳимҷон СУЛТОНОВ.

Ҷароҳатҳои ҷанг

ГИТЛЕРРО МЕЁФТАМ...

Хоҳари калонии ҳамсояи девордармиёнамон Ойнисохола дар Фарғона истиқомат мекард. Вай пиразане буд нуронӣ. Ба Сирдарё – хонаи хоҳараш зуд-зуд меомад.

Се фарзанди пиразан дар ҷанг ҳалок шуда, бекас ва танҳо рӯз мегузаронд. Хоҷагии ҷамоатӣ таъминоти ӯро ба зимма гирифта ва ҳақу ҳамсоя хабар мегирифтанд. Дар назди боғчаи бачагона манзиле дошт хурдакак. Кӯдаконро дӯст медошт. Сари тифлонеро, ки дар назди дарвозаи боғча ҷамъ меомаданд, сила мекард. Дуо менамуд.

Аз хурд то калон, ҳамин тавр, дӯст медоштанд муштипарро. Аз раиси хоҷагӣ сар карда, то шифокор ва ошпаз аз таҳти дил ба ӯ хизмат мекарданд, бо эҳтиром ва самимияти том модар мегуфтанд.

Вақте ба Гулистон, ба хонаи хоҳараш омад, ба мо, писару духтарчаҳо, конфетҳои рангоранг медод. Аз пешонаамон мебӯсид, навозишҳо месохт.

Мегуфтем, чӣ қадар меҳрубон!

Дар пешобағалаш, ки костюм мепӯшид, ордену медалҳои қатор ҷило медоданд. Хурдсол будам, бо ҳавас ба ӯ нигариста ва боре пурсидам:

– Бибиҷон, ҳамааш аз они худатон? Ба фронт рафтаед? Занҳо ҳам ба ҷанг рафта буданд?

– Занҳо-ку намерафтанд, ҷони бибиш, лекин ман рафтаам..., – табассуми маънидор мавҷ зад дар гунааш.

– Тир ҳам хӯрдаед?

– Ҳа. Ҳамин дилакам он қадар тирҳо хӯрдааст, мондан гир, бачаҷон. Ҷароҳат ҳеҷ не шифо ёбад.

Боз хостам чизе пурсам, вале ҷуръатам нарасид. Вале сахт дар тааҷҷуб будам: модоме чанд тир ба дилаш расидааст, чӣ тавр зинда монда бошад? Хайр, модоме умр боқӣ, аз дасти тирборон ҳам чизе наомаданаш эҳтимол, ҳамин. Боз маълум, ки қаҳрамониҳо нишон додааст ин зан. Ордену медалро ба ҳар кас ҳам додан намегиранд!

Баъд фаҳмам он ордену медалҳо дар асл аз они писаронаш будаанд. Аҳли қишлоқ ба ҳолу ҷонаш намонда, ба костюмаш часпондаанд.

Писаронатон қаҳрамон, гуфтаанд ба вай, лекин аз ҳама қаҳрамонтар – Шумо!

Солҳо гузаштанд. Сир надиҳад ва сипоҳӣ бой додан нахоҳад ҳам, ғами писарҳо кампирро адо кард. Ҳушаш даро-баро шуда монд. Хоҳари Ойнисохола бо хешовандон маслиҳат карда, ӯро аз Фарғона ба Гулистон кӯчонда овард, нигоҳубинашро ба ӯҳда гирифт.

Хонаамон дар назди роҳи оҳан буд. Дар вақти гузаштани поезд кампирак дар як вазъи пурҳаяҷон даст бардошта ва ба пассажирон, ки аз тирезаи вагонҳо намоён мешуданд, хитоб мекард: – Ба Маматхонам, ба Аҳмадҷонам, ба Кенҷаботирам саломҳо расонед!

Баъзан аз роҳгузарон мепурсид: – Ана ин поезд ба Маскав меравад? Ба Украина меравад? Кадом поезд ба Берлин меравад?

Чӣ мегӯед, ки бибии меҳрубон ва ҳалиму хушсухани мо рӯзе ба аспи ҷаҳл савор шуд. Ғазабнок баробари поезд метохт. Рӯймолаш аз сараш парида ва мӯйҳои чун барф сафедаш парешон буданд. Ба одамҳое, ки мехостанд ӯро боздоранд ва ором созанд, ҳеҷ итоат намекард. Мегуфт: – Монед ба ҳамин поезде, ки ба Гирмон мерафтааст, ман ҳам равам. Гитлерро ёбам. Ду чашмашро кофта-кофта гирам!

Дилороми ИСОМУҲАММАД,
шаҳри ГУЛИСТОН.

Имрӯзҳо ба муносибати 30-солагии Истиқлолияти Ӯзбекистон бисёр мусобиқаҳои варзишӣ, ҷамъомаду мубоҳисаҳои илмию фаннӣ ва маънавию маърифатӣ баргузор мегарданд.

СТАРТИ ШАВҚОВАР

Дирӯз дар ноҳияи Нурободи вилояти Самарқанд мусобиқаи варзишии ҳудудию вилоятии «Старти шавқовар» баргузор шуд, ки дар он гурӯҳҳои ноҳияи Ургут, Пайариқ, Тайлоқ ва Самарқанд иштирок карданд. Командаҳои мактабҳои чор ноҳия аз рӯйи шарти тӯббозӣ, акробатика, иваз кардани тӯб, эстафета, ҷаҳидан, «Бале духтарон» қувва озмуданд. Дар ин мусобиқа гурӯҳи «Сиёвуш»-и ноҳияи Самарқанд ҷойи дуюмро ишғол кард. Ба ин албатта, ҳиссаи хонандагон – Илҳом ва Ислом Абдурасуловҳо, Шаҳбоз Шарифов, Райҳона ва Рухсора Ҳакимоваҳо, Азиза Аҳмедова ва Сабина Акмаловаҳо хеле калон шуд. Барои ба даст даровардани чунин муваффақият роҳбарии муаллими тарбияи ҷисмонӣ Ҷӯрақул Турсунов ва муовинҳои директор оид ба корҳои таълиму тарбия ва маънавият Фаршедаи Искандарӣ ва Хуршеда Ҳасанова калон аст.

Толиб ЮНУСЗОДА.
Вилояти САМАРҚАНД.

ЗАКОВАТ ДАР МАКТАБ

Имрӯз дар мактабҳои таҳсилоти ҳамагонӣ баробари мусобиқаҳои варзишӣ, аз қабили футбол, волейбол, баскетбол, тенниси рӯйи миз, каратэ ва ғайра бозӣ ё худ мусобиқае, ки ақли хонандагону иштирокдорони онро инкишоф медиҳад, маҳорати фикррониӣ, ҷаҳонбинӣ, донишашонро меафзояд, бозии интеллектуалии “Заковат” ҷойгоҳи махсус дорад.

Воқеан, ба эфири телевизионӣ ё худ дар байни халқи кишвари мо нақш бастани ин бозии интеллектуалӣ 20 сол сипарӣ гардид, ки то ин вақт тавассути он донишмандони зиёд кашф гардиданд. Имрӯз бошад, бо ташаббус ва дастгирии роҳбарияти Бунёди ҷамоатии дастгирӣ ва ривоҷдиҳии масс-медиаи миллӣ бозии интеллектуалии “Заковат” бори дигар мақоми худро пайдо кард. Дар шаҳри Тошканд барои мухлисон ва иштирокдорони шаҳр ва вилояти Тошканд, дар вилоятҳои Самарқанд ва Қашқадарё роҳандозӣ гардидани он нақши алоҳида гузошт.

Тавре ки сухандони машҳури телевизион Абдурасул Абдуллоев дар китоби худ “Қадри дақиқа 2” қайд мекунад: “ Бозии интеллектуалӣ – спектакли ҳуҷҷатиест, ки тавассути ақлу заковати инсон пайдо мешавад. Воқеаи ба ҳар як саволи бозии интеллектуалӣ ҷавоб ёфтан, ба монанди песаи хурди зуд рушдёбанда аст. Чун песа бозии интеллектуалӣ низ мақсади асосӣ дорад. Мақсади он чӣ буданаш мумкин? Мақсад тамошобинонро тавассути мусобиқаи пурҷозиба зери ливои дониш ҷамъ намудан мебошад”.

Бояд гуфт, ки бозии интеллектуалии “Заковат” дар мактаб бо мақсади пурмазмун гузарондани вақти холии хонандагон, афзудани қобилияти фикррониӣ, ҷаҳонбинӣ, ақлу дониш, иттифоқӣ, якдигарфаҳмӣ, дарки мантиқ ва ғайра ба хонандагону ҷавонон нақши муҳим мебозад. Имрӯз дар қатори мактабҳои дигари ноҳия дар мактабҳои рақами 9 ва 43-юми ноҳияи Бӯка низ хонандагону ҷавонон ба ин бозии интеллектуалӣ меҳри беандоза доранд. Албатта, ин меҳрро омӯзгорони ҷавони соҳибистеъдод Муллокучак Яхёев ва Сафо Шодиев дар қалби хонандагон бедор кардаанд. Аз ҷониби эшон бозии “Заковат” дар давоми ҳафта байни синфҳои поёнӣ (синфҳои 5-7) ва синфҳои болоӣ (8-11) хеле хуб мегузарад. Пазмонии хонандагонро ба ин бозӣ ва дар ҳар як дидорбинӣ ғолиб омадани ягон ҷамоа ва ё хонандагони ягон синф инро дарк кардан мумкин аст. Тайи се-чаҳор сол аст, ки аз ҷониби Яхёев ва Шодиев дар ҳар ду мактаб бозии интеллектуалии “Заковат” якҷо бо ҳамкорӣ гузаронда мешавад ва аллакай тӯли ин солҳо ҷамоаи мактаб ва иштирокдорони маҳфили “Заковат” аз дигарон фарқ мекунанд ва ҷойҳои намоёнро дар мусобиқаҳои миқёси ноҳиявӣ ва байнимактабӣ ба даст меоваранд. Дар баробари ин мусобиқаҳои фаннию илмии “Фахри мо”, “Донишвар” ва “Ҳамадон” низ роҳандозӣ мегарданд.

– Шавқи ман ба бозии интеллектуалии “Заковат” аз солҳои мактабхонӣ, ки дар телевизион пахш карда мешуд бедор шудааст, – мегӯяд омӯзгори ҷавон М.Яхёев. – Солҳои таҳсил дар донишгоҳ ва баъди хатми он ҳангоми ба мактаби рақами 9 кор даромаданам, мехостам ин бозиро ба сифати маҳфили “Заковат” ба роҳ монам ва чунин ҳам шуд. Тӯли ин солҳо мо бозиҳои “Заковат”-ро дар ҳар ду мактаб ба роҳ мемонем ва дар ин мусобиқаҳои хонандагони синфҳо 5-7 ва 8-11 иштирок менамоянд. Фикр мекунам, ин бозӣ барои пешрафти шууру тафаккур, ақлу дониш ва васеъ гардондани ҷаҳонбинии хонандагон хидмати калон мерасонад. Ба воситаи ин мусобиқа хонандагон илмҳои дар мактаб гирифтаашонро такрор мекунанд ва чизҳои надонистаашонро донйста мегиранд. Ба наздикӣ мо байни хонандагони ҳар ду мактаб мусобиқаи “Брейн-ринг” ташкил намудем, ки дар он қариб 500 нафар хонандагони ҳар ду мактаб барои пирӯзӣ талош варзиданд. Дар ин мусобиқа баҳси илмӣ хеле зиёд шуд. Ҳамаи хонандагон дониши худро санҷиданд. Дар охир дастаи “Браво”-и мактаби 43 ғолиб бароманд ва роҳхати саёҳат ба шаҳри Самарқандро ба даст оварданд.

Бояд гуфт, ки имрӯз аз ҷониби Муллокучак Яхёев дар шабакаи иҷтимоии Телеграм канали “Заковат” (тоҷикӣ) фаъолият мебарад ва он ҷавононро тариқи онлайн ба худ ҷалб кардааст. Дар давоми карантини ҷоригардида ва имрӯзҳо тавассути он бозиҳои гуногун гузаронда мешаванд. Бинобар гуфти хонандагони заковатманд зуд-зуд баргузор намудани чунин мусобиқаҳо мувофиқи мақсад мебошад.

Меҳровари ҚОДИР.
Ноҳияи Бӯкаи вилояти Тошканд.

ҶАНГ ФАҚАТ ХАРОБӢ ВА ДАҲШАТ МЕОВАРАД,

мегӯяд иштирокчии Ҷанги дуюми ҷаҳонӣ Урозалибобо Пирманови булунғурӣ

Ман ба ҳайси журналист фаъолият мекунам. Вақтҳои фориғ аз кор аз шаҳри Тошканд барои дидани пайвандонам ба зодгоҳам – ноҳияи Булунғур меравам. Ҳавлии мо дар маркази ин ноҳия воқеъ гаштааст.

Чанде муқаддам айнан ҳамин корам такрор ёфт ва зимнан як ҳамдарси мактабиамро вохӯрдам. Бо вай аз ҳар боб гарму нарм суҳбат кардем. Вай якбора пурсид, ки чаро дар бораи Урозалибобо Пирманов чизе наменависам.

– Охир дар ин марзу бум вай ягона шахсе аст, ки дар ҷанги зидди фашизми Олмон ширкат кардааст ва ҳанӯз дар деҳаи Ниёзмат зиндаву саломат давраи пирӣ меронад, – изофа намуд ҳамдарси собиқам.

Баъд аз маркази ноҳия ба самти деҳаи Ниёзмат шитофтам.

Ҳаргиз хаёл намекардам, ки Урозалибобои ҳанӯз ба синни ҷавонӣ нарасидаро ба майдони ҷанг сафарбар кардаанд.

Урозалӣ дар синфи чор мехонд, ки ҷанг оғоз шуд. Дар синни шонздаҳ ӯро аз мактаб ба комиссариати ҳарбӣ даъват карданд. Маълум шуд, ки вай аз рӯи ҳуҷҷат аллакай ба синни 18 расидаву акнун бояд ба майдони ҷанг сафарбар шавад.

Ҳамин тариқ, соли 1944 Урозалии 16-соларо “Ту 18-сола шудӣ ва бояд ба майдони корзор бираві” гуфтанду ҳуҷҷатҳояшро расмӣ карда, ба аскарӣ фиристоданд. Аввал чиҳил рӯз дар шаҳри Чирчиқ аз тамринҳои низомӣ гузашт. Баъд ба Фронти 1-уми Белорус, ки ба он маршал Жуков фармондеҳӣ мекард, фиристода шуд. Полке, ки вай хизматро шурӯъ намуд, полки тирандозӣ буд. Ин полк дар Фронти 1-ум барои озод намудани Белорус ва Лаҳистон иштирок кардааст.

– Ман дар Бранденбург нашъаи пирӯзӣ бар фашизмро чашидам. Аммо ҳамон шабу рӯз саломатиам ба далели ярадорӣ бад шуд ва маро барои чанд муддат ба госпитали ҳарбии шаҳри Ленинград интиқол доданд. Баъди ба по хестан боз ба ҷанги зидди фашистон даромадам ва соли 1947 аз сафи артиш ба захира ҷавоб шудам ва ба деҳа баргаштам, – ёдовар шуд Урозалибобо.

Вай афзуд, ки дар бештар аз якуним сол, ки дар майдони ҷангу набард сипарӣ кардааст, борҳо мурдаву зинда шудааст. Ӯ ҳаргиз фикр намекард, ки аз ин ҷанги хонумонсӯз ва пурдаҳшат мисли даҳҳо ҳазор аскарони дигар ҷон ба саломат мебарад, барои ҳамин зиндагии пас аз ҷангиашро вай умри дубораи худ мепиндорад ва ҳамеша ба даргоҳи Худованди бузург шукр мегузорад, ки баъди бозгашт соҳиби зану фарзандон ва набераву абера шуд. Аммо дӯстони зиёди вай дар хоки бегона ба таври доимӣ маскан гузиданд.

Барои ҷасорату мардонагӣ дар ҷанг вай ба гирифтани ордени дараҷаи дувуми Ҷанги Бузурги Ватанӣ, медалҳои “Барои ҷасорат”, “Барои ғалаба аз болои фашизми Олмон дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ”, ҳамчунин нишонҳои ҷашнии 20 солагии, Ғалаба, “70-солагии Қувваҳои мусаллаҳи СССР”, нишони сарисинагии “25-солагии Конститутсияи Ҷумҳурии Ӯзбекистон” сазовор гаштааст.

– Баъди ҷанг ҳафт сол ба сифати коргари оддӣ дар колхози Красногвардейски ноҳияи Булунғур меҳнат кардам. Вақте ки маро ба ҳайси инспектори шуъбаи молияи ноҳияамон ба кор тавсия доданд, ин вазифаро сарбаландона анҷом додам. Солҳо дар мактаби таълимоти ҳамагонии рақами 11 ҷонишини директор оид ба корҳои хоҷагӣ таъин шудам. Аммо ҳамеша маро кори саҳро ба сӯи худ мекашид. То синни нафақа дар саҳро коргари оддӣ будам, – изҳор кард Урозалибобо.

Вай афзуд, ки марги ногаҳонии завҷааш – Муслимахон соли 1963 вайро аз зиндагӣ хеле дилсард намуд. Аммо дубора худро ба даст гирифт ва талхиву ширинҳои ҳаётро мардонавор паси сар намуд.

Дарвоқеъ, ин пирамарди қариб умри якасрaро сипаринамуда андак аз фаромӯшхотирӣ азият мекашад, аммо ин як ҳоли табиист. Бо вуҷуди ин ӯ кӯшиш мекард, ки аз хотираҳои давраи ҷангияш ёд кунад.

– Даҳшати ҷанги хонумонсӯзро ҳатто баъзан дар хоб мебинам ва дарҳол бедор мешавам ва шукр мекунам, ки хоб будааст, – мегӯяд ҳамсуҳбати мо.

Баъд якбора аз дӯсти давраи ҷангиаш Шомуроди бухороӣ ёд намуд.

– Дӯстӣ бо Шомуродро асло фаромӯш накардаам. Ҳамон солҳо дар мулки бегона ҳамеша ҳамдигарро дастгирӣ мекардем. Аҷибаш ин буд, ки дӯсти бухороиям саводи казоӣ надошт ва мактуб навишта наметавонист. Хоҳиш мекард, ки ба завҷааш нома навишта диҳам ва аз ин корам хурсанду хушҳол мешуд. Хушбахтона, вай низ аз майдони набард зиндаву саломат ба диёр баргашт, – бо муҳаббати хос мегӯяд Пирманов.

Ба гуфтаи ин пирамарди ҷанговар зимни ишғоли шаҳри Берлин анқариб тамоми аскарон чандин шабу рӯзро бо бедорхобӣ сипарӣ кардаанд. Ишғоли пойтахти фашистон асосан бар дӯши нерӯҳои ҳавоӣ вогузорӣ шуда буд. Баъд аз он ки немисҳо рӯ ба гурез ниҳоданд ва маълум шуд, ки онҳо ин ҷангро кайҳо бохтаанд, аскарони пиёдаву савора вориди Берлин шуданд.

– Мо аз шаҳри Бранденбург пиёда худро ба Берлин расонидем. Ҳар сарбозу афсари мо мехост, ки як бор ба ин шаҳр дарояду итминон ҳосил кунад, ки ҷанг бо пирӯзии онҳо тамом шудааст. Чунки даҳҳо миллион одамон дар ин ҷанг ҳалок шуданд ва теъдоди захмиёну маълӯлон бешумор буд. Ин ҷанг садҳо ҳазор нафарро бехонаву ҷо кард, миллионҳо кӯдаконро аз падар ҷудо намуд. Модарон аз доғи фарзанд то дами вопасин азобу азият кашиданд, – мегӯяд бобо.

– Аз анҷоми ҷанг мардуми олам хурсанду хушҳол мешуд. Чунки ин метавонист хонаҳои онҳоро низ хароб кунад ва фарзандонашон қурбони ин ҷанги бемаънӣ шаванд. Ҳамон солҳо мо масъулияти ҳифз намудани сохтумони корхонаи тавлидкунандаи ракетаҳои болдор, воқеъ дар канори шаҳри Берлинро бар дӯш доштем. Аммо, дарди меъдаам, ки басо ҷонкоҳ буд, нагузошт, ки хизматро идома диҳам. Баъди сиҳат шуданам дар интиқоли таҷҳизоти ин корхона аз Олмон ба Иттиҳоди Шӯравӣ саҳм гузоштам, – гуфт Урозалибобо.

Вай дар ҳамон давраи зиндагиаш ҳамагӣ 17 сол дошт. Бо вуҷуди ин аз таркиши ногаҳонии бомба, рокет, виззоси тирҳои дайду тавонист ҷон ба саломат барад. Ӯ азбаски русиро хеле бад медонист, ҳамяроқон баъзан бо вай шӯхӣ мекарданд ва аз талаффузи баъзе вожаҳо, ки барояш хеле мушкил буд, завқ бурда механдиданд.

– Ин хандаҳо хандаҳои беғаразу беғаш буданд. Ҳама якдигарро эҳтиром мекардем, чунки дар муҳорибаҳо ва набарду ишғоли шаҳру рустоҳо паҳлӯ ба паҳлӯ истода ҷанг мекардем. Ҳоло дуо мекунам, ки инсоният ҳаргиз рӯи ҷангро набинад. Хоссатан, фарзандон, набера ва аберагонамон аз ин ҳаёти хушу хуррам баҳра баранд ва ба қадри амнияту субот бояд бирасанд, – мегӯяд ӯ.

Ин лаҳза медидам, ки дар милки чашмони ӯ қатраҳои ашк пайдо мешаванд, вале намедонистам, ки ин иллати пирӣ аст ва ё дилаш ҳамеша ба наслу авлодаш месӯзад, ки ин рӯзҳои некро надида, ба дунёи боқӣ реҳлат намудаанд.

– Борҳо бо чашмони сар дидам, ки аз таркишҳои ногаҳонӣ дасту пой як тараф ва сару гардани ҳамяроқонам як тараф пош мехӯрданд. Маҳз дар яке аз ин таркишҳо ҷисмам сахт осеб дид ва ҳанӯз баъзан аз дарди сахту ҷонкоҳ ҷисму ҷонам ба ларза меояд – боз ёдовар шуд пирамард.

Маълум шуд, ки 76 сол боз ҳамин дард баъзан зуҳур мекунаду ҷисму ҷонашро азият медиҳад. Вале бобо ҳамеша устуворона ин дарди ҷонкоҳро паси сар мекунад ва намехоҳад, ки фарзандон ва атрофиёни худро нороҳат созад.

– Устувориро аз падар омӯхтаам. Он кас дар масири ҳаёти худ азобу машаққати зиёдро паси сар намудаанд, вале ҳамеша худро устувор нигаҳ доштаанд. Дар обод ва обёрии дашту даман заҳмат кашидаанд, моро бо нони ҳалол парвариш намудаанд, – мегӯяд фарзанди бузурги бобо Абдулҳай.

Ба гуфтаи ӯ бо падараш хурду калони деҳаи Ниёзмат ифтихор мекунанд.

– Ман дар ин ҷанг зинда монданро ба гӯшаи хаёл наоварда будам. Аммо тақдир ҳамин будааст, ки ман боз ба диёри худ баргаштам. Аммо ҳамдеҳаҳои зиёдамро ин ҷанг нобуд кард. Фақат се нафар аз майдони ҷанг зинда ба деҳа баргаштем, – меафзояд бобо.

Вақте ки вайро аз қадршиносии Президент дар бораи бо мукофотҳои пулӣ сарфароз гардонидани иштирокчиёни ҷанги зидди фашизми Олмон огоҳ карданд, хеле хурсанду хушҳол шуд.

– Гап сари он миллионҳо сӯм нест, балки қадршиносии давлату ҳукумат боиси сарфарозиҳои мост, – мегӯяд бобо.

Ростӣ, намехостам, ки ин пири барнодилро тарк кунам, вале гуфтанд, ки вақти таомхӯрии ӯ фаро расидааст. Ҳамин баҳона шуд ва бо Урозалибобо Пирманов хайрухуш намудам. Ӯ низ даст ба дуо бардошт ва дар зиндагиву кор бароям омаду барор хост.

Ба кӯча баромадам. Гумон мекардам, ки кайҳо ин гуна хушҳол нашудаам. Гузашта аз ин, қарор кардам, ки ҳамин ҳоло рост назди дӯсти мактабхониам меравам ва барояш мегӯям, ки куҷо будаму чиҳо кардам. Фикр мекунам, ки вай аз ин корам хурсанд мешавад.

Дилшода РАҲМАТОВА.
Вилояти САМАРҚАНД.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти Ӯзбекистон таҳти рақами 0003 ба рӯйхат гирифта шудааст.

ISSN 2010-7757

Индекси нашр — 170 . Фармоиши 2 Г-525. Адади нашр 836, ҳаҷм 2 ҷузъи чопӣ. Усули нашр — офсет, андозаи А-2.

1 2 3 4 5 6

Суратҳисоби мо дар бонк: С/Ҳ 20212000300101767001, МФО 00417. Филиали Автотранспорти бонки ДСТ-и «ASAKA» дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: А. Субҳонов.
Мувофиқи ҷадвал — 21.30
Ба чоп супурда шуд — 20.00

Нишонии мо:

100000 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.

Телефонҳо: қабулгоҳ : 233 - 82 - 83; Котибот 233 - 83 - 35. Факс: 233-57-30.
сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozi@list.ru

Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ».
Нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.